

*

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

осталих активности основног образовања и
васпитања/ посебни програми васпитно-образовног
рада
Основне школе „Јован Поповић“ у Београду

за школску 2022/2023., 2023/2024., 2024/2025. и 2025/2026. годину

На изради *Школског програма за остале активности основног образовања и васпитања* су радили:

Иван Ћилерџић, директор школе
Биљана Ристић, наставница разредне наставе и члан актива за развој школског програма
Снежана Бишевац, наставница српског језика и члан актива за развој школског програма
Маја Ћопић, педагог школе

Стручни актив за развој школског програма
Стручно веће за разредну наставу
Стручна већа за предметну наставу
Стручни актив за развојно планирање рада школе
Тим за самовредновање рада школе
Тим за инклузивно образовање
Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Тим за професионалну оријентацију
Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Основна школа „Јован Поповић“
Београд, Маријане Грегоран 62

телефон: 011 2783-305
Директор школе: 011 2970-754
Секретар школе: 011 2970-753
Тел/факс: 011 2970-754

www.osjovanpopovic.rs

e-mail: direktor@jovanpopovic.rs

Садржај

1. Увод	3
2. Циљеви школског програма	3
3. О школи	4
4. Програм осталих активности образовно-васпитног рада школе.....	7
4.1. Програм културних активности школе.....	7
4.2. Програм школског спорта и спортско-рекреативних активности.....	10
4. 3. Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања, програм спречавања дискриминације и програми превенције других облика ризичног понашања.....	14
-Национална платформа за превенцију насиља у школама „Чувам те“.....	21
4.4. Програм ваннаставних/слободних активности ученика.....	22
4.5. Програм професионалне оријентације.....	24
4.6. Програм здравствене заштите.....	29
4.7. Програм социјалне заштите.....	32
4.8. Програм заштите животне средине.....	33
4.9. Програм сарадње са локалном самоуправом.....	35
4.10. Програм сарадње са породицом.....	37
4.11. Програм екскурзија и наставе у природи.....	40
4.12. Програм рада школске библиотеке.....	43
5. Додатни програми васпитно-образовног рада.....	52
5.1. Оснивање Ученичке задруге- програм/област из Развојног плана рада школе.....	52
5.2. Програм рада Ученичког парламента.....	53
5.3. Програм рада Вршњачког тима.....	56
5.4. Програм рада Тима за одржавање школског сајта.....	59
6. Међупредметне компетенције и стандарди постигнућа ученика.....	60
7. Рад са ученицима по индивидуалним образовним плановима- ИОП 1,2,3.....	61
8. Начин прилагођавања рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад.....	61
9. Начин прилагођавања циљева и исхода , као и садржаја образовно-васпитног рада.....	63
10. Начин остваривања додатне подршке за ученике школе.....	64
11. Програм безбедности и здравља на раду.....	70
12. Начела израде Школског програма.....	72
13. Праћење реализације и евалуација школског програма.....	73

1. УВОД

Школски програм је лична карта школе, документ у којем су наведени сви садржаји, процеси и активности које се реализују у школи. Сврха тих садржаја, процеса и активности је остваривање образовно-васпитних циљева и задатака тако да се промовишу, подстичу и развијају интелектуални, посебни и друштвени развој сваког ученика. Школски програм је скуп садржаја и активности по којима је, поред осталог, школа препознатљива. Са организационог аспекта, Школским програмом се утврђује дугорочни и краткорочни план и програм школе.

Школски програм обједињује садржаје обавезне наставе, изборне наставе, слободних наставних активности и ваннаставних активности, које ученици могу одабрати на почетку школске године.

Као резултат дугогодишњег праћења потреба и интересовања ученика, родитеља и локалне заједнице издвојиле су се одговарајуће активности и садржаји наше школе. Остваривање активности и садржаја из Школског програма школе темеље се на: стручној компетенцији наставника, квалитетној и разноврсној сарадњи породице и школе, подршци и помоћи локалне заједнице.

Школски програм је разрађен по циклусима. Доступан је на сајту школе свим ученицима, родитељима и свима осталима који су заинтересовани за рад и живот наше школе.

2. ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм омогућава креирање процеса учења и наставе усмерених на развој компетенција конкретних ученика, у конкретној школи.

Школски програм омогућава реализацију циљева и исхода образовања, достизање стандарда постигнућа и развијања компетенција ученика према могућностима школе.

Школским програмом су исказани:

- начини којима се обезбеђује поштовање принципа и остваривање општих циљева и исхода образовања и васпитања
- усмереност на ученика и учење, компетенције, исходе и стандарде постигнућа
- приступ учењу и настави – предметни, тематски или предметно-тематски

- облици образовно-васпитног рада (редовна, изборна, допунска и додатна настава)
- начини прилагођавања, методе, активности и садржаји који ће се користити у процесу остваривања исхода и стандарда постигнућа
- ваннаставне активности у школи
- начини вредновања рада ученика и целокупног процеса учења и наставе
- облици и начини сарадње са родитељима и локалном заједницом

3. О ШКОЛИ

Основна школа „Јован Поповић“ је основана 14. новембра 1954. године. Школа се налази изнад десне обале Дунава, у насељу Нова Карабурма, и граничи се са Старом Карабурмом и Звездаром. Нова Карабурма је данас савремено насеље, са новим становима, спортским теренима, модерним хипермаркетима и школама.

Историјат школе везан је за раст и развој насеља Карабурма. Школа је почела са радом 1954. године у једној згради, да би 1959. године била изграђена нова зграда са још десет учионица. Године 1972. изграђен је још један објекат, првобитно намењен за дневни боравак, који је припојен новој згради.

Данас школу чине две школске зграде, школски парк, двориште и спортски терени. У дворишту школе, у близини главног улаза у школу, се налази старо дрво „Гинко Билоба“. Ова биљка је изузетно ретка и заступљена је на само још пет места у граду. Због тога је лист ове лековите биљке заштитни знак наше школе и налази се и на беџу школе (рад ученице Милице Цветановић, 2006).

У малој згради школе се одвија настава за ученике од I до IV разреда а у великој згради школе се одвија настава за ученике од V до VIII разреда. Школа нема издвојених и комбинованих одељења и налази се на површини од 1,5 ха. Настава се реализује у 13 учионица разредне наставе од I до IV разреда са организацијом продуженог боравка и 12 кабинета предметне наставе у старијим разредима. Школски амбијент је пријатан, школа је велика и пространа, светла и хигијенски добро одржавана. Школско двориште је ограђено и осветљено са спортским теренима унутар њега. Учионице и кабинети су опремљени намештајем који испуњава хигијенске и техничке захтеве.

У школском простору су истакнути деčји радови, који имају улогу дидактичког материјала и чине простор за боравак ученика пријатнијим. Школа, са пуно зеленила и деčјих радова, представља пријатно и безбедно окружење за ученике. Брижљиво се води рачуна о уређењу целокупног школског простора. Тимски рад и позитивна атмосфера присутни су на свим нивоима у нашој школи. Уважавање индивидуалних карактеристика и посебности је нешто што се препознаје као јака страна наше школе коју треба неговати. У нашој школи ученик осећа вредност учења и учење и знање се доживљавају као вредности. Јавно се промовишу резултати ученика и запослених на сајту школе, школском часопису и паноима школе.

Званични извештаји Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања о резултатима ученика наше школе на Завршном испиту, показују да се налазимо међу најбољим школама у Београду. Школске оцене су у складу са резултатима на Завршном испиту и резултатима наших ученика у средњим школама. Лични, професионални и социјални развој ученика подстиче се кроз континуирани, веома разноврстан и од стране одабраних наставника стручно вођен рад у ваннаставним активностима.

У школи се промовише и подржава инклузивна настава (ИОП 1 и 2), а од априла шк.2017/2018.год. је започета реализација и *ИОП 3- рад са даровитом децом*. Остварили смо значајну сарадњу са Заводом за унапређивање васпитања и образовања када је у питању рад у овој области, као и са Регионалним центром за таленте. У наредном периоду је планирано активније деловање у овој области уз подршку ЗУОВ-а, који је проценио да је наша школа једна од ретких у Србији која се на квалитетан начин бави радом са даровитом децом. Пре свега, планиран је рад са даровитом децом у области уметности и формирање школе за мале уметнике. Такође, реализује се и пројекат у организацији Министарства просвете и „Save the children“ који се бави превенцијом осипања деце из школске средине, и то пре свега деце ромске популације.

Дакле, школа уважава индивидуалне, групне, и социјалне различитости међу ученицима, настава је индивидуализована и диференцирана тј. прилагођена конкретним ученицима и њиховим потребама са циљем да се максимално подстакне учење и напредовање. У циљу подршке ученицима који имају проблема у понашању, у школи је развијена процедура за поступање са ученицима код којих је потребан појачан васпитни рад. У школи се уважавају различитости: расне, националне, верске, физичке, психичке, социјалне.

Свесни смо значаја улоге родитеља као најважнијих сарадника у остваривању васпитно-образовне праксе. Трудимо се да на истом задатку будемо партнери за добре идеје. Школа негује сарадњу са бројним институцијама из локалне средине у остваривању образовно-васпитног процеса и пружању подршке ученицима. Организује сарадњу са установама културе, заједничке активности са ученицима других школа, школама за децу са посебним потребама, хуманитарне акције са родитељима.

Наша школа, у којој се одвија образовно-васпитни рад, сваким даном се мења и припрема за будућност. Школа располаже одређеним фондом различитих наставних средстава која доприносе унапређењу квалитета наставе. Међутим, број појединих аудио-визуелних средстава и других наставних средстава није довољан да би одговорио потребама наше школе. Нови захтеви и карактеристике савременог света, образовање стављају пред озбиљне изазове. Школа мора да испуни свој главни задатак – да припреми младе људе да компетентно, ефикасно, одговорно и конструктивно воде сопствени и укључују се у друштвени и професионални живот. У том правцу ће ићи и развој наше школе!

Образовно-васпитни циљ који наша школа има пред собом је да дете припреми за будућност и да оно буде оспособљено

„Да радосно ради и срећно живи“!

4. Програм осталих активности образовно-васпитног рада школе

4.1 ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Општи циљ: Програм доприноси остваривању образовно-васпитног рада школе и подизању нивоа културне свести код ученика

Специфични циљеви: Културне активности обухватају: прославу Дана школе, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, такмичења и смотре, посете установама културе, заједничке активности школе и јединице локалне самоуправе и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културном развоју окружења школе.

Прославе школских и државних празника, почетка и краја школске године и завршетка основношколског образовања и васпитања за ученике организовале се у школи или у договору са јединицом локалне самоуправе у установама културе.

циклус	први и други циклус основног образовања и васпитања	
Садржаји програма и време реализације	Намена програма, начин и поступци остваривања програма, активности	Компетенције
1.Добродошлица првацима, септембар	- уређење паноа, хола школе и учионица -приредба за пријем првака коју припремају учитељи бивших првака и ученици	- за целоживотно учење
2.Обележавање Дечије недеље, октобар	-отварање дечје недеље кроз изложбе -уређење паноа у учионицама и холу школе -сусретање представника Ученичког парламента са председником општине -креативне радионице за наставнике и ученике у организацији <i>Пријатеља деце Палилуле</i> -хуманитарна акција	
3.Дан здраве хране, 16.октобар	-изложба цртежа, скулптура од воћа и поврћа по учионицама и холу школе - дегустација здраве хране -квизови -колажна приредба за предшколце у организацији	- вештина комуникације

	учитеља 4.разреда	- вештина сарадње
4.Смотра музичког стваралаштва (Демус)	Организовање школских, општинских, градских, републичких такмичења за: -НАЈРАСПЕВАНИЈЕ ОДЕЉЕЊЕ -ЗЛАТНА СИРЕНА (соло певачи) -МАЛИ ВОКАЛНИ САСТАВИ (дует, терцет, квартет) -ГРУПЕ ПЕВАЧА -МАЛИ ИНСТРУМЕНТАЛНИ САСТАВИ -ОРКЕСТРИ	- решавање проблема - рад са подацима и информацијама
5.Свечана прослава Дана школе, 18.новембар	Централна приредба у установи културе „Влада Дивљан“	- дигитална компетенција
6.Светски дан детета, 20.новембар	Одржавање манифестације „Покажи шта знаш и умеш“ (деца се представљају другима)	
7.Сусрет са писцима-књижевно вече и сусрети на часовима и између часова, децембар и мај	У школској библиотеци, презентовање нових књига и дружење са писцима за децу	
8.Прослава Нове године за ученике и наставнике и организовање Новогодишњег базара	-Новогодишњи маскембал -организовање продајне изложбе деčјих рукотворина у холу школе	- естетска компетенција
9.Прослава Савиндана-школска слава, 27. јануар	- Свечана приредба у великој сали школе	

10.Изложбе – промоције радова ученика у оквиру различитих секција и креативних радионица(ликовна,..) током године	-У великој сали школе се излажу радови ученика који су настали у оквиру различитих наставних и ваннаставних активности	
11.Дани поезије, фебруар	У школској библиотеци, читање поезије најпознатијих писаца, читање поезије деце писаца	
12.Школска смотра рецитатора млађих разреда -Школска смотра рецитатора старијих разреда, март	-организовати такмичење на нивоу разреда за млађе и старије разреде	
13.Дан планете земље, 22.април	- манифестација у дворишту школе, разговори на дату тему, певање песама, едукативни филмови и презентације, представе, скичеви	
	-организовање одељењског и школског такмичења	
14.Васкршњи концерт Општинска и градска смотра младих рецитатора Конкурс – Најлепше ускршње јаје, април	-осликавање и цртање ускршњих јаја -изложбе -уређивање паноа -учешће на ликовном конкурс	
15.Концерт инструменталиста Такмичење Читалачка значка Такмичење из прве помоћи за ученике 4. разреда Игре без граница, мај	-Организовање манифестације на нивоу Општине и града Београда	
16.Завршне свечаности поводом краја школске године и школовања у основној школи, јун	-приредбе поводом обележавања краја школске године свих разреда -свечана приредба поводом завршетка 4. разреда -свечани испраћај ученика 8. разреда (подела сведочанстава и прослава матурске вечери)	

18.Посете установама културе, изложбама итд., током године	-посете у организацији школе и разредних старешина у договору са ученицима	
Показатељи за процењивање степена успешности развијања компетенција код ученика	Степен успешности развијања компетенција процењујемо кроз: - квизове - продајне изложбе - паное - приредбе - представе -вршњачко учење, групне и појединачне презентације, такмичења -анкете	

4.2 ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ

Општи циљ: Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа реализује програм спортских активности којим су обухваћени сви ученици.

Специфични циљеви: Кроз разне активности које се реализују у школи, посебна пажња ће бити посвећена подизању свести о значају физичког вежбања и здравог начина живота. Континуирано ће се промовисати здрави стилови живота и подстицати спортски дух, као и ненасилно понашање, па ће ове активности доприносити и превенцији дискриминације насиља, злостављања и занемаривања у школској средини.

циклус	први и други циклус основног образовања и васпитања	
Садржаји програма и време реализације	Намена програма, начин и поступци остваривања програма, активности	Компетенције
1.Недеља школског спорта - млађи разреди - прво	У оквиру програма школског спорта наставници физичког и здравственог васпитања, а у сарадњи са	- Одговоран однос према здрављу

полугодиште: 2. недеља октобра и друго полугодиште: 4. недеља марта - старији разреди - прво полугодиште: 4. недеља септембра и друго полугодиште: 3. недеља марта	спортским клубовима, ће организовати недељу школског спорта	
2.Традиционалне и друге дечје игре- <i>Игра је за човека највећи дар слободе</i> септембар	Враћање у прошлост и учење данашњих ученика дечјим играма, на супрот данашњим компјутерским играма. У оквиру овог садржаја ученици ће се упознавати са традиционалним играма из наше земље, па ће у оквиру спортских активности научити игре: Стари чика, Жмурке, Шуге, Иде маца око тебе, Ринге-ринге-раја, Покварени телефон, Кликери, Чигра, Фризби, Школице, Царе, царе, господаре, Ласте проласте, Коларићу Панићу...	-вештина комуникације - решавање проблема - вештина сарадње -брига за здравље -иницијативност и предузетничка компетенција
3.Дечја спортска недеља, октобар	У оквиру дечје недеље организоваће се дечја недеља спорта где ће се ученици у мешовитим групама такмичити у најпопуларнијим дечјим играма, фудбалу и између две ватре	- развијање друштвене свести (маштовите и духовите дечје игре)
4.Игре без граница- <i>Играјмо се кроз штафетне игре</i> , новембар	Кроз примерене игре, које су на прелазу из елементарних дечјих ка спортским, где ученици изражавају борбеност и часно залагање за остваривање успеха. Ученици ће се кроз велики број штафетних игара такмичити и развијати смисао за колектив и улогу сваког појединца у њему	

5.Плесне игре – Плесом до дружења, децембар	Ученици са својим родитељима, инструкторима плеса, другарима и учитељима представљају научене плесне игре: енглески валцер, бечки валцер, танго, самба, румба, ча-ча-ча... Развијање плеса и плесних игара је део општег васпитања који утиче на тело, на дух и на ум. Код деце се развија и постиже бољи тонус мишића, држање тела, равнотежа, координација покрета.		
6.Школска олимпијада, март	Кроз природне облике кретања (пузање, ходање, трчање...) развијати спортске активности, за које се не може рећи да припадају спорту, али су веома важни за развој основне моторике. Организовање школске олимпијаде, где ће ученици једне смене чинити прву екипу, а ученици друге смене, другу. У школској олимпијади ученици ће се такмичити у: пузању, провлачењу, скакању и прескакању, бацању и хватању, дизању и ношењу као и вучењу и гурању		
7.Рекреативни пролећни крос – Дечја трка детињства, април	Организовање рекреативног пролећног кроса на СЦ „Олимп“ или на градским излетиштима; Ада и Кошутњак, а у сарадњи са локалном заједницом и родитељима. Ученици ће, у складу са својим могућностима, уз присуство родитеља, другара из одељења и наставника савладавати препреке на одређеној дужини стазе за трчање. Организовање такмичења у оквиру мерења, кроз игре Чунасто трчање и Прогресивно чунасто трчање .		
8. Час пливања, април	У организацији учитеља, локалне заједнице и родитеља организовати у току године дан где ће ученицима бити представљен значај пливања на основношколском узрасту.		

9. Спортска такмичења за ученике старијих разреда, мај	У организацији наставника физичког и здравственог васпитања организују се такмичења у сл.спортовима: кошарка, одбојка, рукомет, мали и велики фудбал, стони тенис.	
10.Антропомоторички тестови, мај	У циљу унапређивања програма школског спорта и спортских активности у школи, два пута у години организоваћемо процене физичких способности ученика. На основу мерних резултата добијамо увид у индивидуалне способности ученика, што нам је један од битних фактора за планирање и реализацију програма у наредном периоду.	
Показатељи за процењивање степена успешности развијања компетенција код ученика	- Ђаци репортери – Извештавање о спортским догађајима у школи (развијање вештине комуникације) - Анкете за ученике и родитеље о реализацији садржаја и начину побољшања реализације у наредном периоду (решавање проблема, развијање вештине комуникације) - Прављење плаката за реализацију спортских дешавања у школи (дигитална компетенција, иницијативност и предузетничка компетенција) - Израда панона о здравом начину живота (дигитална компетенција, компетенција бриге о здрављу)	

На Дан школе, 18.11., се традиционално одржава спортски турнир школа које носе име Јован Поповић-., Куп Јована Поповића“

4.3 ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА, ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Општи циљ: остваривање програма доприноси стварању безбедног школског окружења за све

Специфични циљеви: Примена Закона и подзаконским актима предвиђених правила и процедура; реализација садржаја програма Школа без насиља за оснаживање ученика, наставника, родитеља; разрађене активности за подизање безбедности школског окружења и начини праћења кроз улоге свих актера; унапређивање праксе у заштити ученика, превенцији, интервенцији; систематизовање школске евиденције о насиљу у школи

Овај програм је израђен на основу обавезујућег Посебног протокола Министарства просвете за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у васпитно-образовним установама. Основна идеја програма је развијање одговорности свих да реагују у ситуацијама насиља или сумњи на насиље. Програм предвиђа разраду превентивних и интервентних активности на нивоу школе у које треба да буду укључени сви расположиви ресурси. Помоћ у реализацији програма биће видео надзор у школи, присуство школског полицајца и редовна дежурства чувара школе и наставника. Такође, у програм ће бити интегрисане и активности пројекта „Моја безбедна школа у мом безбедном крају“ који има за циљ повезивање свих релевантних установа на нивоу општине у превенцији насиља (Дом здравља, Центар за социјални рад, МУП).

У остваривању овог програма школа се ослања на пројекат УНИЦЕФ-а: „Моја школа- Школа без насиља“- ка сигурном и подстицајном окружењу за децу, у чију је реализацију укључена од фебруара, 2007. године и на националној платформи „ЧУВАМ ТЕ“.

Циљеви превенције су: укључивање свих интересних група у бављење овим проблемом, повећање осетљивости за препознавање и реаговање на насиље, стварање климе прихватања и поверења, као и дефинисање процедура и поступака за реаговање на насиље.

Задаци интервентних активности су: спровођење процедура реаговања у ситуацијама насиља, успостављање система ефикасне заштите, праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите, ублажавање и отклањање последица насиља.

На основу протокола Министарства просвете формиран је Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања

Програм заштите ученика од насиља приказујемо кроз план рада тима, план превентивних активности и план активности у интервенцији.

Превенција

Време реализације	Активности	Извршиоци
Свакодневно	Видео надзор уласка/изласка и кретања особа унутар објекта	Школски полицајац, школско обезбеђење
Свакодневно	Вођење евиденције о посетиоцима и разлозима посете у објекту	Дежурни ученици и наставници
Септембар	Формирање Вршњачког тима за посредовање у конфликтним ситуацијама	Стручни сарадници
Октобар	На часовима одељењског старешине обрадити тему насиље у школи (посебно: Електронско насиље) Реализовати радионице које имају за циљ да мотивишу и оснаже ученике да пријаве сваки вид насиља!	Одељењске старешине уз помоћ стручних сарадника
Током године	Кроз наставне садржаје обавезних предмета осврнути се на тему насиља Реализација радионица Вршњачког тима за посредовање у конфликтним ситуацијама	наставници
Током године	Кроз програме изборних предмета обрадити тему насиља у школи	наставници
Током године	Реализовати радионице из програма „Уа неправда „ у 4., 5. и 6. разреду	Наставници грађанског, учитељи, стручни сарадници

Новембар-децембар	У 7. и 8. разреду реализовати радионице из неког од програма ненасилне комуникације	Стручни сарадници, наставници грађанског васпитања
Током године	Реализација психолошких радионица за ученике о ненасилној комуникацији и конструктивном решавању конфликта	Педагог, одељењске старешине
Новембар	Обележавање дана толеранције у свим одељењима	Наставници уз помоћ стручних сарадника
Октобар-новембар	Промовисање правила и културе понашања у школи и ученичких иницијатива	Вршњачки тим Ученички парламент
Током године/ март, април	Организовање спортских турнира уз промовисање ферплеја	Наставници физичког васпитања
У складу са могућностима	Обука наставника за примену програма ненасилне комуникације и конструктивно решавање конфликта	Сарадници
Током године/март, април	Организовање заједничких активности ученика млађих и старијих разреда	Учитељи и наставници, вршњачки тим
Октобар	Информисање Савета родитеља о надлежностима општинског МУП-а и Центра за социјални рад	Чланови тима

Април, мај	Информисање Савета родитеља о активностима Превентивног саветовалишта при Дому здравља Палилула	Чланови тима
Током године	Детаљније упознавање са Правилником о понашању и Правилником о васпитно-дисциплинској одговорности ученика и запослених	Психолог, педагог, одељенске старешине
Током године	Детаљно упознавање са ПОСЕБНИМ ПРОТОКОЛОМ и процедуре спровођења	ТИМ
Током године	Трибина за ученике, родитеље и наставнике- тема: ЕЛЕКТРОНСКО (ДИГИТАЛНО) НАСИЉЕ	ТИМ (посебно педагог, психолог), предавачи из МУП-а
Током године	Трибина за ученике- тема: Болести зависности (алкохолизам, наркоманија, пушење)	ТИМ (посебно педагог, психолог), предавачи из МУП-а и Дома здравља

План интервентних активности

Провера сваке пријаве или сумње на насиље – прикупљање информација	
Реаговање у ситуацијама насиља	
Консултације на нивоу тима	

Договор о заштитним мерама	Тим за заштиту
Информисање родитеља	
Консултовање и информисање надлежних служби (по потреби-3.ниво насиља)	
Праћење ефеката предузетих мера	
Вођење евиденције	

Интервенција

Успостављање сарадње са установама које се баве овом проблематиком (Центар за социјални рад, МУП, Дом здравља, Институт за ментално здравље)	Током године	Директор, психолог, педагог, ТИМ
Континуирано евидентирање случајева насиља Провера сваке пријаве или сумње на насиље – прикупљање информација	Свакодневно	Психолог, педагог, одељењске старешине, ТИМ
Подршка деци која трпе насиље	Свакодневно	Психолог, педагог, одељењске старешине, ТИМ
Рад са децом која врше насиље	Свакодневно	Психолог, педагог, одељењске старешине, Вршњачки тим
Оснаживање деце која	Свакодневно	Психолог, педагог, одељењске

су посматрачи насиља за конструктивно реаговање		старешине
Саветодавни рад са родитељима деце из било које од ових група	Свакодневно	Психолог, педагог
Праћење и вредновање врста и учесталости насиља и информисање свих заинтересованих о томе	Децембар, мај	Тим
Евидентирање родитеља са смањеном бригом за своје дете, несарадњом са одељењским старешинама, стручном службом и предузимањем мера за исте кроз саветодавни рад или упућивање у надлежне установе	Ситуационо	Психолог, педагог
Усклађивање и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља	Током године	Тим

У циљу превенције свих облика ризичног понашања у школи ће се реализовати едукативне радионице, предавања, различите наставне, ваннаставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, старатељима у сарадњи са локалном самоуправом, установама у области културе и спорта, лицима обученим за превенцију и интервенцију, вршњачким посредницима. Велика пажња ће бити посвећена сарадњи Вршњачког тима и Тима за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА

Програм превенције дискриминаторног понашања има за циљ превазилажење стереотипа и предрасуда, препознавање сваког дискриминаторног понашања, усвајање става нулте толеранције за све облике и врсте дискриминације и промовисање разумевања и сарадње без обзира на етнички, културни, језички или верски идентитет. Циљеви програма реализоваће се унапређивањем система заштите и развијањем компетенција за делотворно смањивање дискриминације кроз мере и активности које су планиране Акционим планом школе за сваку школску годину.

АКТИВНОСТ	ОДГОВОРНЕ ОСОБЕ
Израда Програма и Акционог плана за превенцију дискриминаторног понашања. У школским просторијама и на сајту школе истицање информација о томе шта је све дискриминација, о саставу Тима и корацима/ редоследу поступања школе у случају дискриминације. Упознавање ученика и родитеља са Правилником о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности	Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
Подсећање запослених, родитеља и ученика на поступање установе у случају дискриминаторног понашања	Тим за заштиту од дискриминације...
Обуке за чланове стручних већа, Вршњачког тима и Ученичког парламента	ППС
Рад на часовима одељењског старешине	Одељењске старешине, ППС, ВТ, УП
Информисање родитеља на родитељским састанцима о активностима школе у превенцији и интервенцији у случајевима дискриминаторног понашања	Чланови Савета родитеља, Тим...
Подршка ученицима из осетљивих друштвених група	Одељењске стареш., ученици, ППС
Обележавање важних датума: Дан толеранције, Међународни Дан људских права, Међународни Дан жена (тема-родна равноправност)	Стручна већа, ВТ, УП
Извештавање о случајевима дискриминације и предузетим мерама (Наставничко веће, Савет родитеља)	Директор, Тим...
Извештавање о реализацији и ефектима реализованог плана и програма	Тим за заштиту ...

НАЦИОНАЛНА ПЛАТФОРМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ НАСИЉА У ШКОЛАМА „ЧУВАМ ТЕ“

Платформа под називом „Чувам те“, успостављена је у марту 2021.године на иницијативу Радне групе за превенцију насиља у школама (коју је формирала Влада Републике Србије), као национална платформа за сва питања заштите и превенције различитих врста насиља која укључују децу. Национална платформа „Чувам те“ представља јединствено место за информисање свих грађана и образовање просветних радника и запослених у школама, ученика и родитеља о свим врстама насиља, активностима укљученим у процес превенције и реаговања у случају насиља, начинима поступања и свим другим питањима. Поред поменутих информативних садржаја, разних материјала и чланака, Министарство просвете, науке и технолошког развоја је креирало обуке посебно осмишљење за три циљне групе: запослене у школама, ученике и родитеље.

Циљ платформе „Чувам те“ је да представља јединствено и безбедно место за грађане да се информишу и образују, да пружи подршку свим грађанима, а посебно ученицима, родитељима и запосленима у школама, а у будућности и да пријаве насиље путем Платформе када та функционалност буде омогућена

Школа ће у наредном периоду у потпуности приступити платформи „Чувам те“ и обукама на овој платформи и о њој ће адекватно информисати ученике и родитеље. Рад на овом програму ће првенствено бити реализован кроз рад Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и рад Вршњачког тима у школи. Поред тога, значајан ће бити рад Тима за сарадњу са породицом и рад Ученичког парламента. План реализације овог програма ће за сваку школску годину бити конкретизован на састанцима Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који ће бити и носилац остваривања овог плана. Извештај о његовој остварености ће бити саставни део Извештаја о раду школе.

4.4 ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ (СЛОБОДНИХ) АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Општи циљ:

Слободно време се дефинише као време које преостаје када се заврше радне, школске, породичне обавезе и када њиме може да се располаже према својим нахођењима. Како слободно време код ученика не би било погрешно употребљено, у школи уводимо један специфичан програм слободних (факултативних) активности ученика. Слободне активности у нашој школи груписаћемо у пет подручја: друштвено, културно-уметничко, хуманитарно, предметно-истраживачко и спортско-рекреативно.

Специфични циљеви:

- да ученици задовоље своја интересовања, слободно се опредељујући за њих
- подстицање индивидуалних склоности и интересовања код ученика
- подстицање садржајног и целисходног коришћења слободног времена
- развијање и неговање другарства и пријатељства

Садржаји програма	Намена програма, начин и поступци остваривања програма, активности	Компетенције
Друштвене активности	Учешће у акцијама Дечјег савеза и Црвеног крста;	Компетенција за учење;
Предметне/ научно -истраживачке активности	- Математичка секција припрема ученике за такмичења. На овим часовима се код ученика развија интересовање и љубав за овај предмет. - Архитектонско-грађевинска секција - техничко цртање у грађевинарству, радионички цртежи, самостални пројекти, изложбе; - На еколошкој секцији ученици ће правити паное, цртеже и Power Point презентације на тему екологије. Организоваће разне акције уређења школског дворишта. Рециклирање папира и пластике, разврставање отпада;	Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Сарадња;
Спортске активности	- Спортска секција (одбојкашка, фудбалска, кошаркашка) развија код ученика правилан однос према физичкој култури, телесном вежбању, поштовање саиграча и противника и припрема ученике за различита такмичења; - Спортска такмичења; - Спортски дани; - Недеља школског спорта; - Активности у природи (крос, излет)	Комуникација; Естетичка компетенција; Предузимљивост и оријентација ка

Културно-уметничке активности	– Хор – извођење једногласних и двогласних композиција и учешће на приредбама – Рецитаторска секција - изражајно вежбати правилно изговарање стихова, припремати се за такмичења у рецитовању, казивању текстова и говорништву. – Литерарна секција оспособљава ученике за писање прозних и поетских текстова са акцентом на правопис, стил, употребу стилских фигура, богаћење речника... – Ликовна секција оспособљава ученике да различитим ликовним техникама изражавају своје доживљаје, осећања, развијају креативност, сналажење у простору. – Литерарно-новинарска секција - ученици ће се развијати читалачку културу и комуникацију, литерарно стваралаштво и креативно писање и учиће да уређују школски часопис. – Језичке секције (руска и енглеска) - развијање интересовања према страном језику, читање литературе, драмско изражавање; – Драмска секција ће припремати дејче комаде/представе које ће приказивати својим вршњацима, родитељима, будућим ученицима наше школе, на такмичењима драмских секција. – Посете позориштима, музејима, Сајму књига – Приредбе	предузетништву; Одговорно учешће у демократском друштву; Одговоран однос према здрављу; Одговоран однос према околини; Дигитална компетенција;
Хуманитарне активности	-Одељењске, разредне, школске хуманитарне акције – помоћ за друга/другарицу -Учешће у школској хуманитарној акцији „Буди и ти неком Деда Мраз“ -Израда продајних предмета; прикупљање књига, играчака, одеће, обуће за ЦК и сл.	
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Формативно праћење активности ученика током године; Ученички радови и продукти активности вреднују се и излажу у просторијама школе; Изложба освојених пехара, диплома, фото-герија; Остварени резултати транспарентни су за јавност преко школског сајта и фејсбук странице школе;	

4.5 ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Општи циљ: Подстицање развоја личности ученика/ца до промишљене, ваљане и реалне одлуке о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада. Активности које ће се остваривати на радионицама у раду са ученицима/цама омогућавају да примерено узрасту, изграде сазнања, развију умења, способности и вредности које ће бити основа за самостално, компетентно, одговорно и ваљано одлучивање о избору школе и занимања, планирање каријере и укључивање у свет рада.

Специфични циљеви: професионална оријентација кроз рад са ученицима на радионицама професионалне оријентације, на часовима обавезних и изборних предмета, слободних наставних активности и ваннаставних активностима, користећи кутак за професионалну оријентацију, вршњачко учење, капацитете школе и локалне заједнице, сусрете са представницима различитих занимања у реализацији програмских активности школе; јачање капацитета ученика за занимања кроз различите прилике да изразе своје способности и таленте и информишу се о занимањима, пружају подршку на путу до самосталног доношења одлуке о избору школе и занимања у завршном разреду школовања ученика. Ради праћења индивидуалних склоности ученика и пружања помоћи ученицима и њиховим родитељима/старатељима у избору средње школе и занимања, школа формира тим за професионалну оријентацију, у чијем саставу су стручни сарадници и наставници.

циклус	први и други циклус основног образовања и васпитања	
Садржаји програма	Намена програма, начин и поступци остваривања програма, активности	Компетенције
1. Самоспознаја Свет вредности Вештине и способности Аутопортрет Ја у очима других Ја у тиму Мој начин учења Ја у будућности	❖ Разговори у одељењу ❖ Радионице на различите теме ❖ Игре по улогама ❖ Рад у групама	- комуникација на матерњем језику - рад са подацима и информацијама - дигитална компетенција (информатичка писменост)

❖ Рад у паровима

❖ Индивидуални рад

❖ Интервјуи

❖ Израда панора, прављење изложби радова

2. Информације о занимањима и каријери Упознавање са светом занимања Кључне компетенције за одређена занимања Захтеви занимања – способности и контраиндикације Занимања и приходи	❖ Разговори у одељењу ❖ Радионице на различите теме ❖ Игре по улогама ❖ Рад у групама	- компетенција за целоживотно учење - решавање проблема - међуљудска и грађанска компетенција - вештина комуникације и сарадње - иницијативност и предузетничка компетенција - културно изражавање
3. Пuteви образовања Слика савременог света рада Пут образовања према одређеном занимању Критеријуми за избор средње школе Странпутице у избору занимања Алтернативна занимања,	❖ Разговори у одељењу ❖ Радионице на различите теме ❖ Игре по улогама ❖ Рад у групама	
4. Реални сусрети са светом занимања Упознавање са предузећима Представљање одређених занимања; Упознавање са средњим школама за које постоји интересовање Информисање о мрежи средњих школа и занимања		

5. Одлука о избору занимања Анализа могућности о упису у средњу школу Саветодавни рад са ученицима и родитељима, до доношења коначне одлуке		
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Повећана заинтересованост ученика за спровођење програма Повећана активност ученика током реализације програма Резултати анкете који показују позитивне ефекте реализације овог програма Упис ученика у средњу школу по првој жељи Праћење напредовања ученика у средњој школи	

За ученике 7. и 8. разреда постоји посебан програм рада

	РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
1. 2.	Представљање програма и портфолија за ученике ПО и договарање о начину рада	Час одељењског старешине (ЧОС)	Октобар	Тим и одељењске старешине
3.	У свету интересовања	Грађанско васпитање	Октобар	Наставник грађанског
4.	У свету вештина и способности	ЧОС	Октобар	Одељењске старешине

	РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
5. 6.	Пут способности Пут способности	Грађанско васпитање	Новембар	Наставник грађанског
7. 8.	У свету вредности Самоспознаја - аутопортрет	Ликовна култура	Новембар	Наставник ликовног и педагог
9.	У очима других	ЧОС	Децембар	Одељењске старешине
10. 11.	Какав сам у тиму Какав сам у тиму	Грађанско васпитањ	Децембар	Наставник грађанског
12.	Мој тип учења	Географија	Децембар	Наставник географије
13. 14.	Ја за десет година Ја за десет година	Ликовна култура	Јануар	Наставник ликовног
15. 16. 17. 18.	Слика савременог света рада Прикупљање и начин обраде информација о школама и знањима Повезивање области рада са занимањима Путеви образовања и каријере	Информатика и рачунарство	Фебруар	Наставник информатике и рачунарства и психолог

	РАДИОНИЦЕ	ПРЕДМЕТ	ВРЕМЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
19. 20. 21.	Припрема за интервију Спровођење интервјуа Спровођење интервјуа	Српски језик	Март	Наставник српског језика
22.	Припрема сусрета са експертима у нашој школи	Грађанско васпитање	Март	Наставник грађанског
23.	Експерти у нашој школи	ЧОС	Март	Тим и одељењске старешине
24.	Експерти у нашој школи	ЧОС	Април	Тим и одељењске старешине
25.	Осврт на резултате информисања	ЧОС	Април	Одељењске старешине
26. 27.	Посета средњој школи Посета средњој школи	Грађанско васпитање	Април	Наставник грађанског
28. 29.	Посета предузећу/установи Посета предузећу/установи	Грађанско васпитање	Мај	Наставник грађанског
30.	Евакуација програма ПО за 7. разред	ЧОС	Мај	Тим и одељењске старешине

Реални сусрети (15 часова):

1. формирање кутка за професионалну оријентацију
2. посета Сајму образовања
3. Дан отворених врата у средњим школама
4. сусрети са експертима у настави
5. сусрет са ученицима из средњих школа

4.6 ПРОГРА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Развијање опште међупредметне компетенције Одговоран однос према здрављу

Општи циљ: Усвајање знања и вештина од значаја за унапређење и очување здравља и гледање на здравље појединца као на опште добро

Специфични циљеви:

- подизање и унапређење здравствене свести ученика; здрав развој личности кроз покретање позитивних емоција, формирање правилних ставова према здрављу и животу, спровођење позитивних акција за здравље, усвајање навика које унапређују здравље ученика, наставника, родитеља
- Стицање знања, формирање ставова и навика код ученика у вези са здрављем и здравим начином живота и развојем хуманог односа међу људима
- Унапређивање хигијенских и радних услова у школи и елиминисање утицаја који штетно делују на здравље
- Остваривање активног односа и узајамне сарадње школе, породице и заједнице на развоју, заштити и унапређењу здравља ученика

ТЕМЕ КОЈЕ СЕ ОБРАЂУЈУ:

ЗДРАВА ИСХРАНА(Правилна исхрана, Патологија исхране)

БРИГА О ТЕЛУ (Пубертет, Акне и кожне болести)

ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ И ЗДРАВЉЕ(Физичка кондиција, Спортот до здравља)

ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ (Дигитална зависност, борба против пушења , алкохолизма, наркоманије)

ОДНОСИ СА ДРУГИМА (Зона лепог понашања)

ТЕМА	АКТИВНОСТИ/НАЧИН РЕАЛИЗАЦИЈЕ	РАЗРЕД
СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕД	Редовни, пред полазак на рекреативну наставу, екскурзију, зимовање, за упис у први разред и средњу школу и одлазак на спортска такмичења	1-8
РЕДОВНА ВАКЦИНАЦИЈА	Сарадња са Домом здравља СО Палилула која уобухвата систематске прегледе, имунизације, офтамолошке, стоматолошке прегледе ,прегледе за упис у први разред	По потреби
ПОДИЗАЊЕ НИВОА СВЕСТИ О СОПСТВЕНОМ ЗДРАВЉУ И ХИГИЈЕНСКИМ НАВИКАМА – први циклус	Корелација са програмом кроз све наставне предмете	1-8
	Лична хигијена –предавања; Лична хигијена (панои, разговор са ученицима	1-4
	Лична хигијена (панои, разговор са ученицима	1-4
	Хигијена уста и зуба (разговор, демонстрација)	1-4
	Прављење паноя из области здравствене превенције	1-4
	Значај и потреба сна за здравље	1-4
	Пубертет – :Психосоматске карактеристике пубертета радионица или предавање	4-6
ПОДИЗАЊЕ НИВОА СВЕСТИ О СОПСТВЕНОМ ЗДРАВЉУ И ХИГИЈЕНСКИМ	Предавање на теме: „Неке од ретких болести савременог човека“; „Вирусне болести садашњице“	1-4
	Радионице на тему: Болести зависности	5-8
	Пријатељство између особа супротних полова (разговор)	5-7

НАВИКАМА Други циклус	Радионица : Азбука репродуктивног здравља	5-6
	Разговор на тему: Бити здрав-одмор и рекреација	1-8
	Предавање на тему: Биолошко социјалне потребе људи	5-8
ДАН ЗДРАВЕ ХРАНЕ	Анкетирање ученика о навикама у исхрани (ЧОЗ-6), предавање нутриционисте, изложба здраве хране, драматизација	V- VIII
ПРЕВЕНЦИЈА БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ	Радионица пушење ЧОЗ , Укључивање у обележавање светског дана борбе против пушења на нивоу града-сарадња са лекарима Дома здравља	V
	Алкохолизам – радионица	VI
	Наркоманија – радионица, предавање	VII
	Сида – кроз час биологије	VII
	Радионица наркоманија	VIII
	Дигитална зависност (играње игрица и др.)	сви
ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СВЕТСКОГ ДАНА ЗДРАВЉА	Израда и изложба плаката – Сачувајмо здравље; Контрола крви и крвног притиска, предавање ученицима и родитељима ученика- акција добровољног давања крви за одрасле	V - VIII

4.7 ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Општи циљ: Сарадња са надлежним установама и брига о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група и прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

Специфични циљеви: Развој вештина за живот у демократском друштву, остварује се садржајима и активностима којима се доприноси да је ученик способан да активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада, као и у ширем демократском друштву руководећи се правима и одговорностима које има као припадник заједнице.

Садржај	Време реализације	Носиоци активности
Евидентирање ученика који имају потребу за социјалном подршком	Почетак школске године	Одељењске старешине, секретар, психолог школе
Сарадња са Центром за социјални рад и другим институцијама које се баве социјалном заштитом и подршком	Током године	Секретар школе и педагошко-психолошка служба
Организовање хуманитарних акција у циљу прикупљања средстава за потребе сиромашних ученика		Наставници грађанског васпитања и верске наставе, ученички парламент
Саветодавни рад и подршка ученицима		Психолог, педагог
Саветодавни рад и сарадња са родитељима, односно старатељима ученика којима је потребна социјална подршка		ПП служба, одељењске старешине

4.8 ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Општи циљ: Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса.

Очување природних ресурса обухвата и упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике.

Специфични циљеви: Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине – локалним еколошким акцијама, заједничким акцијама школе, родитеља и локалне самоуправе.

циклус	први и други циклус основног образовања и васпитања	
Садржаји програма	Намена програма, начин и поступци остваривања програма, активности	Компетенције
1. Рециклирање папира 2. Разврставање отпада 3. Компостирање 4. Рециклирање пластике 5. Обележавање датума Дан здраве хране Дан заштите животиња Светски дан вода – 22. март Светски дан заштите озонског омотача Светски дан био диверзитета – 22. мај	Сакупљање искоришћеног папира у школи, ручно рециклирање и коришћење рециклираног папира за наставне и друге потребе. Постављање контејнера или кутија за папир, пластику, стакло и лименке у холу школе или школском дворишту и сарадња са комуналним службама. Сакупљање органског отпада у школском дворишту, одабирање места за компостирање, компостирање и коришћење компоста за ђубрење биљака у саксијама и школском дворишту. Израда предмета од пластике – самостални ученички радови и изложбе. ❖ Одабрати једну или две теме у току једне школске године. ❖ Израда и лепљење етикета изнад лавабоа о штедњи воде. ❖ Енергетска ефикасност – самостални ученички пројекти на тему <i>Процена примене неких облика енергетске ефикасности</i> – вежба у оквиру редовне наставе (8. разред) или на нивоу школе (мерење	- учење како се учи - међуљудска и грађанска компетенција - предузетништво - културно изражавање - математичка писменост и основна знања из природних наука и технологије - дигитална компетенција - вештина сарадње - еколошка компетенција - естетска

Светски дан енергетске ефикасности – 5. март Светски дан планете Земље – 22. април Светски дан заштите животне средине – 5. јун	потрошње електричне и топлотне енергије, предлагање мера за уштеду и праћење ефеката штедње) ❖ Заштита животне средине у оквиру наставне теме □ <i>Животна средина, здравље и култура живљења</i> у 8. разреду и Чувара природе ставити акценат на штетан утицај хемијских средстава на животну средину и здравље (млађи ученици евидентирају хемикалије у кући и извештавају о томе, старији ученици кроз Power Point презентације самостално истражују о деловању различитих хемикалија алтернативама). ❖ Изложба радова ученика на задате теме, постављање едукативно-информативних постера у кабинету за биологију и у холу школе, презентације, приредбе, квизови. У сарадњи са локалном заједницом организују се радионице и предавања, акције; ❖ Гледање едукативних филмова; ❖ Израда презентација у информативне сврхе;	компетенција
ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ СТЕПЕНА УСПЕШНОСТИ РАЗВИЈАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА КОД УЧЕНИКА	Повећана заинтересованост ученика за спровођење програма Повећана активност ученика током реализације програма Резултати анкете који показују позитивне ефекте реализације овог програма	

4.9 ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Општи циљ и специфични циљеви: Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом, који чини део школског програма. Школа прати и укључује се у дешавања на територији локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Програм доприноси остваривању образовно-васпитних циљева школе.

ТЕМА	САДРЖАЈ
САРАДЊА СА УСТАНОВАМА	
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	Сарања са просветним саветницима и инспекторима ради израде школских законских докумената /Школски програм, Годишњи план, Развојни план, израда правилника...
Школска управа Града Београда	Сарања са просветним саветницима и инспекторима о питањима од значаја за остваривање улоге и циљева школе
Градски секретаријат	Финансирање планираних послова и активности
Јединица локалне самоуправе	Сарадња са локалном самоуправом - локалном влашћу у месним заједницама и у насељима у којима се налази школа ради финансирања школских програма, набавке опреме и наставних средстава, учешће ученика и наставника на манифестацијама у организацији локалне самоуправе
Министарство унутрашњих послова	Сарадња са Јединицом за безбедност ученика у саобраћају

Одељење са превенцију наркоманије Дом здравља, Палилула	Превентивни програми и предавања за ученике -Сарадња са развојним саветовалиштем; -Организација систематских прегледа ученика и предавања за ученике из области здравствене заштите -систематски преглед ученика осмог разреда
Центар за социјални рад Палилула	Сарадња ради пружања додатне подршке ученицима који живе у тежим породичним условима или имају проблеме у понашању ; помоћ ради прикупљања података о ученику ради израде педагошког профила и ИОП-а
Установе културе „Влада Дивљан“	Посете –представе – школска академија поводом Дана школе
Спортска хала «Пионир»	Организација спортских активности
Позориште «Душко Радовић»	Организација посета биоскопским и позоришним представама
Комунално јавно предузеће	Организовање еколошких акција
Општинска организација Црвеног крста	Реализација програма рада подмлатка Црвеног Крста
«Пријатељи деце Палилула»	Реализација програма Дечјег савеза
Национална служба за запошљавање	Реализација плана професионалне оријентације –осми разред
Канцеларија за младе, општине Палилула	Реализација плана професионалне оријентације и других програма замладе
Народна библиотека	Реализација плана рада библиотечке секције
«Оријентиринг» Савез Београда	Обука ученика; Школска такмичења у оријентирингу Сарадња са наставницима и родитељима
Локални медији	Реализација активности екстерног маркетинга школе

4.10 ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Општи циљ и специфични циљеви: Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима/старатељима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Кроз програм сарадње са породицом, дефинисане су области, садржај и облици сарадње са родитељима/старатељима деце и ученика, који обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно-образовних утицаја. Програм обухвата и организацију отвореног дана школе сваког месеца, када родитељи/старатељи могу да присуствују образовно-васпитном раду, као и анкетирање родитеља/старатеља, у погледу њиховог задовољства програмом сарадње са породицом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште, ради праћења успешности програма сарадње са породицом, на крају сваког полугодишта. Резултати анкетирања, као мишљење родитеља/старатеља, узимају се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе.

ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	ОБЛИК/НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
Остваривање васпитне функције породице Развијање васпитне компетенције родитеља/старатеља	Организација трибина и разговра на теме према интересовању већине родитеља (технике учења, одрастање детета, развој мишљења, морални развој, насиље и последнице , здраво детињство...)	Стручна лица-гости у школи, активни наставника, пп служба
	Међусобна подршка родитеља ученика са сметњама у развоју (радионице за родитеље)	Родитељски састанци Индивидуани разговори са родитељима –пп служба
	Прикупљање података о индивидуалним карактеристикама развоја ученика – картон ученика и упитник за родитеље	Разговори –анкетирање родитеља/старатеља Индивидуани разговори са родитељима –пп служба

ИНФОРМИСАЊЕ РОДИТЕЉА/СТАРАТЕЉА	Информисање родитеља о основним смерницама и циљевима школе, образовним стандардима и законском регулативом /Представљање ГП на родитељском састанку Упознавање родитеља са Правилником о оцењивању	Индивидуални разговори, родитељски састанци, Савет родитеља Индивидуални разговори са родитељима –пп служба
	Информисање родитеља о резултатима учења ученика, владању ученика	Родитељски састанци и по потреби обиласци ученичких домовима
	Информисање родитеља о структурирању одељења 1. и 5. разреда	састанци Савета родитеља
	Информисање родитеља о изборним програмима	Дан отворених врата
	Информисање родитеља о правилима понашања у школи	отворени дан за посете родитеља свим облицима рада у школи
	Информисање родитеља о школском календару и значајним манифестацијама и акцијама у школи	Савет родитеља, родитељски састанци, разредни родитељски састанци
	Информисање родитеља о условима уписа у средњу школу и укључивање у реализацију плана професионалне оријентације	Огласна табла школе, сајт школе
Сарадња са родитељима на остваривању приоритетних задатака рада школе	Укључивање родитеља у рад Тимова: за заштиту ученика од насиља; тим за развојно планирање, Тим за самовредновање рада школе	Родитељски састанци
	Едуковање за облике и нивое насиља; упознавање са процедуром реаговања на	Тим за заштиту, заједнички родитељски састанци;

	насиље у школи /ван школе	
	Узимање у обзир ставова и мишљења родитеља о питањима која се тичу образовно-васпитних активности школе које финансирају родитељи (посете, екскурзије, излети, исхрана у школи, продужени боравак, набавка уџбеника...)	Савет родитеља
	Упознавање и укључивање родитеља у активности школе на омогућавању квалитетног образовања за све (инклузија и индивидуални образовни планови)	Родитељски састанци, Савет родитеља
	Укључивање родитеља у спортске, хуманитарне и друге акције које школа организује	Групни састанци
	Сарадња родитеља са Ученичким парламентом – пружање подршке и помоћи родитеља у остваривању циљева и задатака рада парламента	Трибине
РАЗГОВОРИ –	Отворени дан за посете родитеља школи	Групни састанци са родитељима, индивидуални разговори
УЗАЈАМНА ПОДРШКА	Дан отворених врата	Индивидуалне посете родитеља
	Родитељ као предавач-родитељ као посматрач	Према најави родитеља
	стављање на увид родитељима плаката, флајера, литературе и књиге за примедбе и предлоге –КЊИГА УТИСАКА	Савет родитеља-индивидуално

4.11 ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Општи циљ: Екскурзија, излет и настава у природи су ваннаставни облици образовно-васпитног рада који се остварују ван школе.

Циљ је савлађивање и усвајање дела наставног програма непосредним упознавањем појава и односа у природи и друштвеној средини; наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе каои рекреативно-здравствени опоравак ученика.

Специфични циљеви :

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика,
- повезивање и примењивање знања и умења,
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима,
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва,
- успостављање непосреднијих односа између наставника и ученика и ученика међусобно,
- проучавање објеката и феномена у природи,
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима,
- упознавање с начином живота и рада људи појединих крајева,
- развој и практиковање здравих стилова живота,
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња,
- развијање способности проналажења, анализирања и саопштавања информација из различитих извора,
- оснаживање ученика у професионалном развоју,
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање,
- развијање способности оријентације у простору.

Садржаји	Први циклус
	1. Уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Србије 2. Посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња у околини и Србији). 3. Посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе...). 4. Упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно- историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи - научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника...) 5. Развијање способности оријентације у простору и времену. 6. Обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране). 7. Обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине...)
	Други циклус -Посете које омогућавају упознавање са природним лепотама, природно-географским и друштвено-географским одликама Србије (планине, реке, језера, бање, биљни и животињски свет, заштићени природни објекти и национални паркови, становништво, народи и етничке заједнице у Србији...). -Обилазак праисторијских, античких, средњовековних, нововековних и локалитета савременог доба (Лепенски вир, Винча, Сирмијум, Виминацијум - војни логор, Гамзиград - царска палата, Медијана, Студеница, Ђурђеви Ступови,

	Жича, Милешева, Сопоћани, Градац, Грачаница, Високи Дечани, Раваница, Лазарица, Љубостиња, Манасија, Каленић, Сремски Карловци, Крушедол, Ново Хопово, Врдник, Смедеревска тврђава, Голубац, Нишка тврђава, Петроварадинска тврђава, Орашац, Топола, Тэле-кула, Таково, Тршић, Бранковина, Враћевшница, Текериш, Струганик, Шумарице...). Обилазак Београда, престонице Србије (Дом Народне скупштине, Народно позориште, Народни музеј, Београдска тврђава, Опсерваторија, Војни музеј, Музеј Српске православне цркве, Музеј Првог српског устанка - Конак кнеза Милоша, Конак кнегиње Љубице, Народна библиотека, краљевски дворови на Дедињу, Музеј града, Авала, Јајинци, Етнографски музеј, Педагошки музеј, Музеј Вука и Доситеја, Саборна црква, храм Светог Саве на Врачару, Природњачки музеј, Ботаничка башта "Јевремовац", зоолошки врт, Музеј југословенске кинотеке, Музеј Николе Тесле, Музеј савремене уметности...). Обилазак установа културе у Србији (Галерија Матице српске у Новом Саду, Српско народно позориште у Новом Саду, Књажевско-српски театар у Крагујевцу, завичајни и локални музеји, спомен-куће...). -Обилазак привредних друштава и јавних предузећа (предузећа у областима прехранбене, хемијске, машинске и електроиндустрије, индустрије грађевинског материјала, енергетике...).
--	---

Напомена:

Наведени садржаји могу да се реализују у форми екскурзије али и као једнодневни излет, полудневни излет или посета (у зависности од удаљености школе и привредног или географског објекта).

-Задаци и садржаји ових ваннаставних облика наставе остварују се на основу наставног плана и програма образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег програма рада школе.

-Актив наставника (Одељењско веће) пре одласка, планира садржаје овог облика рада на основу наставних програма обавезних и изборних наставних предмета из којих се издвајају они садржаји који су погодни за остваривање циљева и задатака.

4.12 ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

ЦИЉ

Реализујући програм рада прилагођен наставним плановима и програмима, школски библиотекар, својим стручним ангажовањем, доприносиће остваривању и унапређивању образовно - васпитног рада у школи.

Програмом рада школски библиотекар обухватиће задатке и послове из области образовања и васпитања и библиотечно-информацијске послове из домена културних и уметничких аспеката образовања.

Подстицаће промовисање читања и самосталност ученика у учењу.

Даваће свој пун допринос развоју информационе писмености (медијске и информатичке) за ученике и наставнике.

Оствариваће сарадњу и заједнички планирати активности наставника, школског библиотекара и локалне самоуправе.

У расположивим оквирима, обезбеђиваће електронске изворе и приступ њима, како би ученици овладали вештинама налажења и критичког процењивања датих информација и усвајали навику перманентног учења током живота.

ЗАДАЦИ

-Развијање и неговање навике читања и коришћења библиотеке код ученика и наставника,

-Развијање и промовисање правилне употребе свих облика извора информација,

-Стварање услова за интердисциплинарни приступ настави и електронском учењу,

-Мотивисање за учење и подстицање на оспособљавање за самостално учење и образовање током целог живота,

-Сарадња са наставницима, ученицима и њиховим родитељима,

-Праћење и подстицање развоја ученика у индивидуалним способностима и њиховим склоностима ка интелектуалном, емоционално-социјалном и сваком другом професионалном развоју,

-Пружање помоћи обдареним ученицима при налажењу и избору одговарајуће литературе, а посебно ученицима који имају тешкоће у учењу и раду, али и оним ученицима који живе у тежим социјалним приликама, сарађујући са њиховим родитељима и релевантним институцијама

-Стварање услова за што непосреднији и једноставнији приступ библиотечком фонду и расположивим изворима информација, и развијање индивидуалне стваралачке способности и креативности код ученика

-Обезбеђивање приступа програмима који раде на развијању информационе писмености, како би се корисници оспособили за проналажење, анализирање, примену и саопштавање информација, уз вешто и ефикасно коришћење информационо-комуникационих технологија

- Припремање и реализовање библиотечког програма намењеног ученицима са посебним потребама и посебним способностима,
- Обрада, инвентарисање, сигнирање, каталогизација, класификација библиотечке грађе и други послови (и аутоматизација стручних послова ако се стекну услови)
- Коришћење савремених облика и метода рада са ученицима,
- Заштита и чување библиотечке грађе и периодична ревизија фонда.

Области рада	Време реализације
I ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	
1. Планирање набавке литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и стручне сараднике	Септембар
2. Израђивање годишњег, месечних и оперативних планова	Јун, месечно
3. Планирање и програмирање рада са ученицима у школској библиотеци	Септембар
4. Израда програма рада библиотечке секције – Прилог II	Јун
5. Планирање развоја школске библиотеке и набавка библиотечке грађе потребне за реализацију наставе и образовно – васпитног	Септембар, октобар
II ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	
1. Учешће у изради годишњег плана рада и самовредновања рада установе	Септембар, ток ом године
2. Вођење библиотечког пословања, са увидом у наставне планове и програме рада школе	Током године
3. Одабирање и припремање литературе и и друге грађе за све образовно-васпитне активности	Током године
III РАД СА НАСТАВНИЦИМА	
1. Сарадња са наставницима на промоцији читања ради задовољства кроз све облике образовно-васпитног рада	Септембар, свакодневно
2. Сарадња са наставницима у припремању ученика за самостално коришћење разних извора информација	Током године
3. Организовање наставних часова из појединих предмета у школској библиотеци и часова библиотекарства	У складу са плановима наставника
4. Сарадња са наставницима око утврђивања годишњег плана обраде лектире и коришћења наставничко-сарадничког дела школске библиотеке	Током године

5. Коришћење ресурса библиотеке у процесу наставе	Током године
6. Систематско информисање корисника школске библиотеке о новоиздатим књигама, стручним часописима и другој грађи, о тематским изложбама у вези са појединим издањима, ауторима, акцијама и јубилејима и усмено приказивање појединих књига и часописа	Током године, на седницама већа
IV РАД СА УЧЕНИЦИМА – Прилог I	
1. Припремање и обучавање ученика за самостално коришћење различитих извора сазнања и свих врста информација у настави и ван ње	Током године
2. Систематско обучавање ученика за употребу информационог библиотечног апарата, зависно од способности и интересовања	Током године
3. Пружање помоћи ученицима код учења и усвајања метода самосталног рада на тексту	Током године
4. Помоћ ученицима у припреми и обради задате теме	Током године
5. Упознавање ученика са методама и техникама научног истраживања и библиографског цитирања	Током године
6. Рад на развијању позитивног односа према читању и важности разумевања текста и упућивање на истраживаче методе рада	Током године
7. Стимулисање навикавања ученика да пажљиво користе и чувају библиотечку грађу, да развијају навику долажења у школску и јавну библиотеку и да узимају учешћа у њиховим културно – просветним активностима у складу са својим интересовањима и потребама	Током године
8. Подстицање побољшања информационе, медијске и информатичке писмености ученика	Током године
9. Рад са ученицима у читаоници, радионицама и на остваривању школских пројеката	Током године
V РАД СА РОДИТЕЉИМА, ОДНОСНО СТАРАТЕЉИМА	
1. Давање информација родитељима о читалачким интересовањима и потребама ученика ради развијања читалачких навика	Током године
2. Остваривање сарадње са родитељима у вези са развијањем читалачких навика ученика.	Септембар
3. Укључивање родитеља у активности библиотеке	Током године

VI РАД СА ДИРЕКТОРОМ И СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА	
1. Сарадња са стручним већима наставника, педагогом, психологом и директором школе у вези с набавком и коришћењем књижне грађе, те целокупном организацијом рада школске библиотеке	Током године
2. Информисање стручних већа, стручних сарадника и директора о набавци нове стручне литературе	На састанцима, након сваке набавке
3. Информисање о развоју медијске писмености и упућивање на критички и креативни однос ученика при коришћењу извора	Након часова библиотекарства
4. Припрема заинтересованих за реализацију мултидисциплинарних пројеката, изложби, креативних радионица, за организовање књижевних сусрета и других културних догађаја	По потреби
5. Сарадња око обезбеђивања књижне и некњижне грађе за школску библиотеку коју користе ученици, наставници и стручни сарадници	Током године, у октобру посебно
6. Припремање и организовање културних активности школе – књижевне трибине, сусрети, разговори, акције прикупљања књига, изложбе, конкурси, обележавање јубилеја и годишњица	Током године
VII РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА И ТИМОВИМА	
1. Рад у школским тимовима на изради годишњег и развојног плана школе и школског програма, на реализацији наставе засноване на истраживању - пројектне наставе	Током године
2. Рад у стручним тимовима у складу са решењем директора	Током године
3. Рад у стручним тимовима у циљу промовисања школе и прикупљања средстава за обнову књижног фонда	Током године
VIII САРАДЊА СА НАДЛЕЖНИМ УСТАНОВАМА; ОРГАНИЗАЦИЈАМА, УДРУЖЕЊИМА И ЈЕДИНИЦОМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	
1. Сарадња са другим школским библиотекама и јавним библиотекама на територији локалне самоуправе по питању размене и међубиблиотечке позајмице	Током године
2. Сарадња са локалном самоуправом по питању промоције рада библиотеке и школе	Током године
3. Сарадња са просветним, научним, културним и другим установама	Током године
4. Рад у Општинском активу школских библиотекара Палилуле и учешће у раду Друштва школских библиотекара Србије и других стручних друштава	Током године

IX ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ, ПРИПРЕМА ЗА РАД И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	
1. Праћење и евиденција коришћења литературе у школској библиотеци	Током године
2. Вођење књиге инвентара, каталожка обрада нових књига	Током године
3. Припрема часова библиотекарства	Током године
4. Вођење документације о раду школске библиотеке и школског библиотекара - анализа и вредновање рада школске библиотеке у току школске године: дневник рада, табелограм седмичних активности, извештај о раду библиотеке	Током године
5. Стручно усавршавање – учешће на семинарима, саветовањима и другим скуповима као и рад у Активу библиотекара Палилуле	Током године

Прилог 1. – Рад са ученицима

Свакодневни систематски рад на оспособљавању ученика да користе књиге и самостално траже и налазе потребне изворе информација. У сарадњи са учитељима и наставницима српског језика, библиотекар ученике упознаје са организацијом и радом библиотеке, мрежом библиотека, расположивим изворима знања, методологијом проучавања и коришћења извора, методама и техникама учења у библиотеци и помаже им да се усмено и писмено изражавају. Посвећује посебну пажњу избору књига за све узрасте, труди се да упозна своје ученике, да прати њихове потребе, навике и утиче на стварање и неговање читалачке културе. Бира методе и облике рада интересантне ученицима, настоји да радо долазе и често бораве у библиотеци. Осмишљава занимљиве начине да уче играјући се. Укључује писце и чланове секције у остваривање часова обраде лектуре у млађим разредима.

Први разред

Упознавање са библиотеком (први сусрет са библиотеком – септембар);

Појединачни, групни или колективни упис (септембар, октобар, новембар, децембар) – нове читалачке звезде

Поступно указивање на значај и вредност књиге (часови);

Развијање потреба за културним односом према књизи (хигијенски захтеви при читању, правила о изнајмљивању, коришћењу и враћању књиге) – свакодневно, на часовима посебно;

Упознавање са смештајем грађе за овај узраст – 1. час

Информисање о основним пословима библиотекара – 2. час

Изложбе књига, разговори, дружења, представљање прочитане књиге (цртежом, сценском игром, речима), читање са првацима и за прваке у читаоници и у целодневном боравку (на часовима, кроз активности секције, културне активности и свакодневни рад у читаоници);

Свечано постављање нових читалачких звезда на наше читалачко небо у библиотеци (седмично на састанцима секције)

Други разред

Даљи рад на указивању на вредности књиге и читања (кроз све активности);

Изграђивање код ученика навика да се културно односе према књизи (свакодневно, на часовима наглашено);

Упознавање распореда у школској библиотеци и оспособљавање ученика да сами бирају књижну и некњижну грађу (свакодневно, на часовима посебно);

Указивање на основне поступке при читању (часови, читаоница);

Уочавање основних разлика међу занимањима : библиотекар, медијатекар, књижничар, књижар, писац (часови, сусрети са писцима);

Упознавање са штампом за децу овог узраста (часови, изложбе, дружења);

Популарисање књига кроз дружења, разговоре, игре, такмичења и укључивање ученика у рад секције (брига о књигама, изложба прочитаних књига).

Трећи разред

Упознавање с књижним и некњижним фондом за овај узраст (на часовима, изложбама, књижевним сусретима);

Оспособљавање корисника за самостално налажење и коришћење грађе (свакодневно, на часовима посебно);

Упознавање с енциклопедијама за децу и упућивање ученика да их користе (на часовима);

Информисање о листовима и часописима за децу (часови, изложбе, дружења);

Упознавање са особеностима занимања: издавач, аутор, илустратор и уочавање сличности и разлика међу њиховим пословима (часови, сусрети, радионице);

Тумачење правилника о раду школске библиотеке (часови, секција);

Организовање разговора о књигама, игара и такмичења (активности секције, часови, културне активности);

Четврти разред

Даљи рад на формирању позитивних ставова према књизи и читању (свакодневно, на часовима посебно);

Утврђивање изграђених навика коришћења школске библиотеке и предузимање мера за њихово даље дограђивање или кориговање (свакодневно, на часовима наглашено);

Упућивање ученика у коришћење енциклопедија, лексикона, речника и других приручника (на часовима, зависно од потреба и интересовања);

Указивање на најосновније карактеристике и разлике значења појмова: садржај и регистар књиге и упознавање с њиховим функцијама (на часовима);

Организовање самосталног и групног рада у библиотеци (зависно од потреба и интересовања);

Утврђивање броја ученика уписаних у библиотеку, активних читалаца, чланова „мале“ секције (на часовима, састанцима секције);

Заједнички рад са учитељима на подстицању ученичких потреба да користе различите изворе информација и развијању потреба за читањем (на часовима, изложбама, дружењима, сусретима);

Организовање такмичења и игара сналажења у библиотеци, разговора о прочитаним књигама, паноа са ученичким доживљајем књиге и библиотеке, анкета са предлозима и жељама (различите активности секције током целе године, на часовима, културне активности)

Организовање другог циклуса „Стазом лепе речи“ – води писац Слободан Станишић

Пети разред

Упућивање ученика да разликују послове које обавља: аутор књиге, састављач, издавач, уредник (часови, радионице, сусрети са писцима и издавачима);

Упознавање ученика с појмовима: стручна књига, приручник, издање, година издања (часови);

Упознавање с азбучним каталогом и каталошким листићима и обучавање за рад с њима (часови);

Извођење разних вежби, програма и такмичења у вези с читањем и коришћењем књижне и некњижне грађе (активности секције, часови);

Даљи рад на развијању читалачке културе и подстицање потребе за коришћењем разних извора информација (часови, секција, радионице, сусрети, изложбе, дружења);

Развијање критичког односа према информацијама упоређивањем извора

Организовање групног и индивидуалног рада у школској библиотеци (зависно од потреба и интересовања);

Укључивање заинтересованих ученика у све послове библиотекара, рад са млађим члановима секције и читаоцима (свакодневно).

Наставак креативног писања „Стазом лепе речи“

Шести разред

Објашњење појмова: садржај, предговор, поговор (часови);

Упознавање са стручним каталогом и његовим коришћењем (часови);

Даљи рад на изграђивању навика за коришћење разних приручника и приручне литературе (часови, стално);

Оспособљавање ученика у тражењу и налажењу књижне и некњижне грађе помоћу каталога (зависно од потребе и интересовања);

Организовање самосталног рада у школској библиотеци (индивидуалног и групног) - стално;

Пружање помоћи обдареним ученицима у тражењу потребних извора информација - стално.

Седми разред

Упознавање с књижним и некњижним фондом за овај узраст (часови, изложбе, сусрети, дружења, разговори);

Упознавање с универзалном децималном класификацијом и сигнатуром (часови);

Давање потпунијих информација о занимањима везаним за библиотечку делатност (часови, секција, културне и јавне активности);

Упућивање ученика да пишу приказе књига и других публикација (часови, секције);

Припремање и организовање разних програма и такмичења у коришћењу, тражењу и налажењу информација помоћу каталога (часови, секција);

Организовање дружења с писцима, разговора о књигама, посета Сајму књига, издавачким кућама и изложбама с циљем да се подстиче читалачка радозналост

(током целе године).

Осми разред

Упућивање ученика у израду извода и библиографија (часови, по потреби);

Набављање информативних материјала који се односе на упис ученика у средње школе (по потреби у сарадњи са осталим сарадницима);

Утврђивање, систематизовање и проверавање знања, умења и навика ученика да самостално траже, налазе и користе књижну и некњижну грађу (часови, секција, игре сналажења у библиотеци);

Истраживања заинтересованости ученика за читање, узрока незаинтересованости (анкете и анализе), укључивање ученика у акције сакупљања књига, организовање сусрета са личностима из јавног и културног живота и активности везане за дане књиге и Сајам књига (часови, секција, културне и јавне активности);

Помоћ у тражењу извора и података за реферате (по потреби);

Укључивање ученика у писање приказа књига, жирије за избор најуспешнијих стваралаца, акције и анкете (током целе године кроз активности секција и културне активности).

Све планиране активности оствариваће се у складу са распоредом часова, плановима и програмима предметних наставника и одељењских старешина. Библиотекар ће и даље радо остваривати бар по један час лектуре у свим одељењима млађих разреда.

У читаоници ће се свакодневно организовати нека активност (за ученике из боравка, ученике који не похађају наставу, за оне који су навикли да у библиотеци бораве у слободно време) - читање, сценске и језичке игре, квиз *Погоди ко је, препознај шта је, реци какав је* (народне мудролије), *Дружимо се с писцима*, *Разговарамо о књигама*, *Читалачки излог*, *Разрешавамо недоумице* (језичке, стилске, правописне), *Радионица лепих речи...* Читаонички простора је прилагодљив и може да прими 30 ученика. Табелограм седмичних активности истицаће се на вратима библиотеке.

Прилог 2. – План рада библиотечке секције

Оспособљавање ученика да лакше, брже, занимљивије и што самосталније дођу до информације и помогну другима;

Упућивање ученика у послове библиотекара (издавање књига, смештај и распоред грађе, обрада нове књиге, помоћ при избору књиге за сваког читаоца посебно, поправљање оштећене књиге);

Израда анкетних листића за ставове о библиотеци, предлоге активности и процену заинтересованости за поједине области рада;

Постављање нових звезда на наше „читалачко небо“;

Израда панона за „Догодило се“, „Зидне новине“ и „Преглед активности секције у слици и речи“;

Припреме, организовање и остваривање књижевних сусрета, промоција књига, изложби, школског сајма књига, акција сакупљања и продаје књига;

Укључивање најбољих чланова у планирање и остваривање часова у библиотеци, процену стања књига и фонда, и израду предлога набавке нових књига;

Организовање игара, квизова, разговора о књигама, филмовима и тв емисијама, такмичења у читању, рецитовању, писању прозе и поезије, сценској импровизацији (сарадња свих секција у школи);

Укључивање ученика седмог и осмог разреда у жирије за такмичење рецитатора, избор текстова за конкурсе, такмичења и промоцију Станишићеве школе писања „Стазом лепе речи“

Израда планова рада, табелограма седмичних активности и записника са састанака секције;

Рад у радионицама („Радионица лепих речи ”, „Новинарска радионица”, „Граматичке, језичке, стилске, правописне и акценатске недоумице и заврзламе”, „Тражимо речи и појмове”);

Помоћ у организацији дана у читаоници;

Избор најбољих представника секције за координаторе дневних активности (према склоностима), председника „мале” и “велике” секције.

Све активности су осмишљене да пре свега буду занимљиве и необавезне. Једини критеријум за избор чланова секције је жеља ученика. Захтеви и задаци се прилагођавају узрасту. Секција окупља више од сто ученика са различитим статусом – организатори, координатори, учесници и посматрачи. Поједине активности окупе готово цела одељења. Чланови секције на најлепши начин промовишу све што се у библиотеци и школи дешава.

5. Додатни програми васпитно-образовног рада

5.1 Оснивање ученичке задруге- програм/област из Развојног плана рада школе

Циљ: Једна од визија наше школе је оспособљавање ученика за бављење предузетништвом, као и развијање предузетничких компетенција код ђака, а спровешће се кроз оснивање и рад ученичке задруге.

Задаци:	Активности- начин остваривања	Носиоци активности	Исход/резултат активности	Евалуација	Време реализације
УЧЕНИЧКА ЗАДРУГА	Бављење ученика предузетништвом и развијање предузетничких компетенција код ученика и др. Радионица: „Знам, улем, стварам“ Пано: „Пословни огласи“ Школски сајам предузетника Продајна изложба	Ученици, наставници, Координатор тима за предузетништво и Тим за предузетништво	Формирање тима, израда плана рада и рад тима Оспособљавање ученика да кроз креативан начин овладају основним компетенцијама из области предузетништва	Извештаји о реализацији плана рада тима На крају сваке школске године комплетно сагледавање свега што је урађено током једне школске године	У току школске године крај сваке школске године

5.2 Програм рада Ученичког парламента

Општи циљ: Подстицање демократизације односа у школи и развијање демократске процедуре

Специфични циљеви:

- стварање услова за партиципацију ученика у раду школе
- развијање критичког односа према друштвеним феноменима
- усмеравање ка правим друштвеним и цивилизацијским вредностима
- развијање културе дијалога, подстицање толеранције
- развијање свести о правима и одговорностима
- оспособљавање ученика за вођење омладинских организација

Према Закону о основама система образовања и васпитања, Ученички парламент може да се бави:

1. Давањем мишљења и предлога стручним органима, школском одбору, савету родитеља и директору о правилима понашања у школи, годишњем плану рада, школском развојном плану, слободним и ваннаставним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње;
2. Разматрањем односа и сарадње ученика и наставника, васпитача или стручног сарадника;
3. Обавештавањем ученика о питањима од посебног значаја за њихово школовање.

Парламент ће чинити по два представника сваког одељења 7. и 8. разреда у школи, а они се бирају демократском поцедуром, спроведеном на часу одељењске заједнице. По потреби, у рад парламента ће бити укључени и ученици од 4. до 6. разреда. Подршку ученицима и координирање рада по потреби пружаће разредне старешине, учитељи, стручни сарадници и директор школе. Парламент усваја пословник о раду, бира председника и заменика парламента и усвоја план рада. Представници Парламента су стално ангажовани у реализацији програма заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања и интензивно сарађују са Вршњачким тимом.

САДРЖАЈ РАДА	САРАДНИЦИ И ИЗВРШИОЦИ
- Конституисање Ученичког парламента - Информисање чланова о законској основи деловања и делокруга рада Ученичког парламента у основној школи - Информисање Ученичког парламента са организационом структуром школе и структуром годишњег плана рада школе - Усвајање основних документата (програм, пословник...) - Избор председника, секретара, заменика председника, координатора за поједине програмске области - Утврђивање рокова и обавеза у вези са реализацијом програма рада - Избор представника парламента у школском тиму за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања - Избор представника парламента за рад у Општинском ученичком парламенту и канцеларији за младе	Ментор, представници ученика 7.и 8.разреда Ментор, чланови ученичког парламента
- Усвајање програма појединачних области деловања: А. Безбедност и одговорност ученика Б. Спортски програм у школи В. Културни и забавни програм у школи Г. Настава и учење Д. Права детета и ученика - Обележавање дечје недеље - Техничке потребе за реализацијом програма рада Ученичког парламента - Покретање хуманитарне акције у школи - Учешће у раду општинског ученичког парламента	Ментор, чланови ученичког парламента, педагог, психолог
- Припрема школског листа - Формирање огласне табле Ученичког парламента - Трибина „Вршњачко насиље“	Ментор, чланови ученичког парламента

- Презентација „Мој сајбер свет је безбедан нет“ - Подношење ученичких иницијатива за унапређење живота и рада школе - Увођење разгласа у школи.	
- Припрема зидних новина - Разговор о изостајању ученика са наставе - Ученичке иницијативе за унапређивање школског живота	Ментор, чланови ученичког парламента, педагог
- Објављивање зидних новина - Интернет кутак за ученике - Евалуација реализованог програма у првом полугодишту - Тема „Вршњачка медијација“- планирање и реализација радионица за ученике и наставнике	Ментор, чланови ученичког парламента
- Реализација културне/забавне манифестације - Припрема спортских активности - Школски успех ученика у првом полугодишту	Ментор, чланови ученичког парламента, Наставник информатике
- Анализа свакодневне организације рада у школи, кућни ред, проблеми и тешкоће са којима се ученици суочавају	Ментор, чланови ученичког парламента
- Организовање посета/излет за ученике - Реализација једне акције у корист ученика	
- Реализација спортске манифестације - Презентовање рада Ученичког парламента у школи - Оцена реализованог програма Ученичког парламента - наставак школовања, размена ученика - Разговор на тему „Избор занимања и даље школовање ученика“	Ментор, чланови ученичког парламента, Наставници физичког васпитања
- Анализа рада и договор око будућих смерница рада	Ментор, чланови ученичког парламента

5.3 Програм рада Вршњачког тима

Општи циљ: Ширење асертивног начина комуникације, толеранције, хуманих вредности Специфични циљеви: превенција насиља, као и развијање другарства, емпатије, тимског духа, осећања заједништва и посредовање у решавању вршњачких сукоба * Сваки месец ће бити посвећен одређеној теми која је у вези са сузбијањем насиља, која ће бити реализована на различите начине кроз различите наставне и ваннаставне активности. Пред сваки наредни месец чланови Ученичког парламента и Вршњачког тима ће кроз књигу обавештења информисати ученике о активностима које ће током месеца бити реализоване		
Време реал.	Активности	Реализатори
Септембар	- Избор нових чланова Вршњачког тима - Договор о раду <i>Септембар, „Месец лепих речи“</i> - Упознавање Наставничког већа са активностима тима - Упознавање са Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље - У кутку школе под називом „Школа без насиља“ наставити са афирмацијом успешних ученика из различитих области - Направити <i>Пано лепих речи</i> - Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	Руководиоци Вршњачког тима (педагог, психолог) Вршњачки тим и Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
Октобар	<i>Конвенција о децијим правима</i> - Чланове Вршњачког тима упознати са Конвенцијом, а они на часовима одељењске заједнице ће то пренети својим друговима - Ученици млађих разреда ће се у оквиру одељењске заједнице, а везано за Дан детета, укључити у реализацију истих садржаја	Руководиоци Вршњачког тима (педагог, психолог) Вршњачки тим и Тим за заштиту ученика од насиља,

	• Урадити пано на тему дечијих права • Дигитално насиље-превенција и реаговање (радионице) • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	злостављања и занемаривања, наставници
Новембар	<i>Како се проблеми везани за насиље у нашој школи решавају</i> • Анкетирање ученика о облицима насиља којима су изложени у школи и колико су задовољни тиме како се у школи реагује на насиље, да ли се оно адекватно санкционише и какве мере они предлажу • Промоција и примена разних стратегија превенције • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	Сви чланови, одељењске старешине
Децембар	<i>Толеранција</i> • Прогласити децембар за месец толеранције • У сарадњи са учитељима и наставницима на часовима одељењске заједнице или часовима редовне наставе обрадити толеранцију из различитих углова(српски језик, историја, географија, страни језици, грађанско васпитање, веронаука) • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	Руководиоци Вршњачког тима (педагог, психолог) Вршњачки тим и Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања, наставници
Јануар/Фебруар	<i>Како да спречимо насиље над средином у којој живимо</i> • Књигом обавештења упознати све ученике да ће се у овом периоду изузетна пажња посветити уређењу и одржавању школског простора и дворишта • Формирати еколошку патролу(на нивоу сваког	Наставници и Вршњачки тим

	одељења) која би вршила надзор (хигијена, очуваност школског инвентара, ормарићи) • Предвидети начин похваљивања најбољег одељења (кроз књигу обавештења) • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	
Март	<i>Електронско насиље</i> • Презентација за чланове Вршњачког тима, а они ће даље проследити та знања ученицима свог одељења • Остварити контакт са МУП-ом Србије односно одељењем које се бави електронским насиљем и ангажовати их за трибину намењену родитељима (Савет родитеља и члановима Вршњачког тима) • Дигитално насиље-превенција и реаговање (радионице) • Чланови Вршњачког тима праве тематски пано у холу школе • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	Руководиоци Вршњачког тима (педагог, психолог) Вршњачки тим, наставници, спољни сарадници
Април	<i>Насиље у јавном животу (ТВ, култура, политичка сцена, јавне службе)</i> • Форум театар припрема драматизацију ситуације из јавног живота након чега иде дискусија исте и шире • Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља	Вршњачки тим, руковод. тима Психолог и Милана Миљевић (наст. српског језика)- прошли обуку за Форум театар
Мај	• Посредовање чланова Вршњачког тима у решавању случајева насиља • Вршњачки тим врши анализу реализованих активности и даје предлоге за наредну школску годину	Вршњачки тим, руководиоци

5.4 Програм рада Тима за одржавање школског сајта

Тим за одржавање сајта ОШ „Јован Поповић“ својим радом прати свакодневни рад школе обезбеђујући благовремене и потпуне информације ученицима, родитељима као и сарадницима школе. Сви догађаји везани за наставу и друштвени живот прате се одговарајућим активностима на сајту. Такође се објављују позиви за јавне набавке, конкурси и одлуке о додели уговора везаних за јавне набавке. На школски сајт се постављају и ажурирају документи школе: Годишњи план рада школе и Школски програм, Статут школе и правилници. Чланови Ученичког парламента имају на сајту свој кутак који сами уређују, а чланови тима објављују те чланке. Све активности и информације везане за спровођење завршног испита прате се и објављују на школском сајту. Упоредо са постављањем на сајт школе, све актуелности се објављују и на Фејсбук и Инстаграм страници наше школе.

Време реализације	Активности	Извршиоци
Септембар-октобар	Договор о реализацији планираних активности и расподела задужења	Чланови тима
	Постављање на школски сајт и ажурирање докумената и обавештења везаних за наставни кадар, распоред писмених и контролних задатака и др.	
	Постављање распореда Отворених врата	
Новембар	Праћење активности поводом прославе Дана школе и школске славе	
Током године	Праћење свих активности везаних за рад школе, ажурирање података са сајта као и праћење резултата такмичења и сл.	
Мај -јун	Постављање на школски сајт свих битних информација везаних за завршни испит ученика осмог разреда и др.	

6. Међупредметне компетенције и стандарди постигнућа ученика

Међупредметне компетенције су наведене у Закону о основама система образовања и васпитања, Службени гласник РС, бр. 88/2017 од 29.09.2017. године. Циљ оријентације ка општим међупредметним компетенцијама и кључним компетенцијама је динамичније и ангажованије комбиновање знања, вештина и ставова релевантних за различите реалне контексте који захтевају њихову функционалну примену. Опште међупредметне компетенције заснивају се на кључним компетенцијама, развијају се кроз наставу свих предмета, примењиве су у различитим ситуацијама и контекстима при решавању различитих проблема и задатака, неопходне су свим ученицима за лично остварење и развој, као и укључивање у друштвене токове и запошљавање и чине основу за целоживотно учење.

Опште међупредметне компетенције за крај обавезног основног образовања и васпитања у Републици Србији, су:

- 1) компетенција за учење;
- 2) одговорно учешће у демократском друштву;
- 3) естетичка компетенција;
- 4) комуникација;
- 5) одговоран однос према околини;
- 6) одговоран однос према здрављу;
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву;
- 8) рад са подацима и информацијама;
- 9) решавање проблема;
- 10) сарадња;
- 11) дигитална компетенција.

Стандарди постигнућа ученика за крај основног образовања су објављени у Правилнику о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања

7. Рад са ученицима по индивидуалним образовним плановима- ИОП 1,2,3

У школи се промовише и подржава инклузивна настава -ИОП 1 и 2, а од априла шк.2017/2018.год. је започета реализација и ИОП 3-*рад са даровитом децом*. Остварили смо значајну сарадњу са Заводом за унапређивање васпитања и образовања када је у питању рад у овој области, као и са Регионалним центром за таленте.

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине Прилог Школског програма.

Број ученика који образовање стичу према индивидуалном образовном плану на почетку шк. 2022/2023. године је :

ИОП 1- 35 ученика

ИОП 2- 19 ученика

ИОП 3- 14 ученика

Овај број се мења у току сваке школске године у зависности од степена напредовања ученика.

8. Начин прилагођавања рада и услова у којима се изводи образовно-васпитни рад

Мере/врста подршке и технике/активности

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ МЕТОДА, МАТЕРИЈАЛА И УЧИЛА (МЕРЕ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈЕ)

Технике, методе, активности:

-обезбедити визуелна помагала, велика слова, шеме, графичке приказе

-радити на начин који ангажује више чула (визуелно, аудиторно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети...)

- поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од њега или ње да их понове и објасне упутства наставнику
- поред усмених дати и писана упутства родитељима, како би дете могло да их поново погледа касније
- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају
- дати додатно време за завршавање задатака
- поједноставити сложена упутства
- смањити ниво штива у задацима
- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет насупротив квантитета)
- скратити задатке, поделом рада на мање делове
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд.
- смањити задате домаће задатке,
- пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна)
- организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака
- признати и наградити усмено учешће ученика на часу
- обезбедити помоћ око организације учења
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником
- направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака
- родитеље редовно извештавати о напредовању
- додатна прилагођавања (пр. одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака)
- ставити ученика близу наставника
- ставити ученика близу позитивног узора
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу
- поједноставити правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање
- похвалити одређена понашања
- користити стратегије за само-контролу
- дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену
- "мудро искористити" негативне последице
- дозволити кратке одморе између задатака
- подсећати ученика да не прекида рад на задатку (различитим невербалним сигнаlima)
- оценити тачне одговоре ученика, не његове грешке
- спровести систем управљања понашањем у учионици
- омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послати га да изврши неки налог)
- игнорисати неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици
- спровести разумне процедуре паузе....

ПРИЛАГОЂАВАЊЕ ПРОСТОРА/ УСЛОВА У КОЈИМА СЕ АКТИВНОСТИ ОДНОСНО УЧЕЊЕ ОДВИЈА

Технике, методе, активности:

- организација наставног простора, наставне опреме за групни и индивидуални рад ученика
- припрема и коришћење аудио-визуелних наставних средстава и помагала
- у што већој мери онемогућити негативне утицаје који деконцентришу рад ученика и одвлачење пажње приликом наставног рада
- омогућити несметан превоз ученика ђачким аутобусима у доласку и одласку из школе у свим временским условима
- правовремена набавка материјала и потрошних средстава за израду дидактичког материјала (тестови, задаци, упутства, обавештења родитељима, контролне листе, шеме, картице, слике, цртежи, постери...)
- прилагођавање појединих учионица за реализацију наставе физичког и здравственог васпитања, поготово у зимским условима...

9. Начин прилагођавања циљева и исхода, као и садржаја образовно-васпитног рада

ИЗМЕНА САДРЖАЈА АКТИВНОСТИ И ИСХОДА, ОДНОСНО САДРЖАЈА УЧЕЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА

Технике, методе, активности:

- прилагођавање садржаја наставног плана и програма у потребним предметима/областима
- прилагођавање исхода учења и стандарда постигнућа ученику с обзиром на развојне карактеристике и степен когнитивног, емоционалног, физичког и социјалног развоја – кроз оперативни наставни план и програм за сваки наставни предмет и ваннаставну активност
- прилагођавање садржаја рада и социјалних облика рада ученика развојним карактеристикама ученика
- прилагођавање система оцењивања сходно потребама развоја ученика са сметњама и тешкоћама у развоју, реализовати наставу на начин који ангажује више чула (визуелно, аудитивно, кинестетичко), уз коришћење адекватног материјала за учење (слике, постери, шарени папир, пластелин, дрвени предмети и сл.)

10. Начин остваривања додатне подршке за ученике школе

ЦИЉ И ЗАДАЦИ:

Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање.

Основни задатак школе је да омогући квалитетно образовање и васпитање за свако дете и ученика, под једнаким условима, без обзира где се школа налази, односно где се образовање и васпитање одвија.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА:

-кроз примену правилника:

а) ПРАВИЛНИК О ДОДАТНОЈ ОБРАЗОВНОЈ, ЗДРАВСТВЕНОЈ И СОЦИЈАЛНОЈ ПОДРШЦИ ДЕТЕТУ И УЧЕНИКУ

б) П Р А В И Л Н И К О БЛИЖИМ УПУТСТВИМА ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПРАВА НА ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАН, ЊЕГОВУ ПРИМЕНУ И ВРЕДНОВАЊЕ

в) СТРУЧНО УПУСТВО О НАЧИНУ ПРУЖАЊА ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ У ОБРАЗОВАЊУ ДЕЦЕ, УЧЕНИКА И ОДРАСЛИХ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ У ВАСПИТНОЈ ГРУПИ, ОДНОСНО ДРУГОЈ ШКОЛИ И ПОРОДИЦИ ОД СТРАНЕ ШКОЛЕ ЗА УЧЕНИКЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ

Посебну стручну помоћ могу да пружају лица компетентна у области инклузивног образовања и васпитања и школе које су својим активностима постале примери добре праксе у спровођењу инклузивног образовања и васпитања.

ИОП-план омогућава да се њихов развој и напредовање одвија према способностима и интересовањима а сарадња се остварује са интерресорном комисијом, локалном самоуправом, Специјалним школама на територији града Београда. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану саставни су део наставног процеса.

Саставни део Школског програма за први и други циклус основног образовања и васпитања чине индивидуални образовни програми за ученике.

Лица која обављају образовно-васпитни рад и друга лица запослена у школи нарочито ће **промовисати једнакост међу свим ученицима и активно се супротстављати свим врстама дискриминације и насиља.**

ТЕМА/ОБЛАСТ	САДРЖАЈ и начин остваривања
Утврђивање права на индивидуални образовни план	-Тим за инклузивно образовање утврђује врсту подршке: Врста плана : 1. има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју); 2. има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма); 3. потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини (социјално, економски, културно, језички сиромашној средини или дуготрајно борави у здравственој, односно социјалној установи); 4. из других разлога остварује Право на прилагођен и обogaћен начин образовања по ИОП-у има и ученик са изузетним способностима који стиче основно и средње образовање и васпитање.
Прикупљање података и формирање документације	-наставник, односно стручни сарадник прати развој и напредовање детета -утврди да дете, односно ученик не остварује очекиване исходе образовања и васпитања или су резултати које ученик остварује значајно изнад нивоа општих и посебних стандарда, приступа се прикупљању података, ради формирања неопходне документације за пружање одговарајуће подршке у образовању и васпитању -прикупља податке из различитих извора (од родитеља, односно старатеља детета или ученика, стручњака ван образовне установе који добро познаје дете, односно ученика, од вршњака и самог детета, односно ученика, на начин на који је то могуће), при чему се користе различите технике (систематско посматрање активности детета, односно ученика у различитим ситуацијама, тестирање, као и интервјуисање и попунавање упитника од стране ученика и других који познају дете, односно ученика). Медицински налази су, по потреби, саставни део документације -стручни сарадник координира израду ИОП-1,2,3 и у сарадњи са васпитачем, односно наставником израђује педагошки профил детета, односно ученика
Отклањање физичких и комуникацијских препрека	-На основу педагошког профила ученика утврђују се подручја у којима постоји потреба за додатном подршком:

(индивидуализован начин рада)	1) прилагођавања простора и услова у којима се одвија активност у предшколској установи, односно настава у школи (отклањање физичких баријера, осмишљавање додатних и посебних облика активности, израде посебног распореда активности итд.); 2) прилагођавања метода рада, наставних средстава и помагала и дидактичког материјала, а посебно приликом увођења нових садржаја, начина задавања задатака, праћења брзине и темпа напредовања, начина усвајања садржаја, провере знања, организације учења, постављања правила понашања и комуникације. -Планиране мере за отклањање физичких и комуникацијских препрека (индивидуализован начин рада) у установи, уписују се у Образац 1
Садржај ИОП-а	Формирање документа који садржи : 1) личне податке и кратак опис развоја и образовне ситуације детета, односно ученика ; 2) циљ образовно-васпитног рада, односно промену која додатном подршком треба да се достигне у подручју у којем се планира додатна подршка ; 3) операционализован опис подршке кроз низ појединачних активности односно корака и њихов редослед у васпитној групи и на часовима у одељењу, као и опис и распоред рада изван групе, односно одељења када је то потребно; 4) посебне стандарде постигнућа и прилагођене стандарде за поједине активности у предшколској установи, за поједине или за све предмете у школи, односно исходе тих активности које кроз поступан процес доводе до циља додатне подршке; 5) лица која ће пружати подршку током реализације појединачних планираних активности; 6) временски распоред, трајање, односно учесталост за сваку меру подршке у току планираних активности. -ИОП може да се донесе за део или област у оквиру наставног предмета, један наставни предмет, групу наставних предмета или за све садржаје, односно наставне предмете за разред који ученик похађа, као и за ваннаставне активности. -За ученика са изузетним способностима школа доноси прилагођен и обогаћен ИОП 3
Предлог за утврђивање права на ИОП	-подношење предлога за утврђивање права на ИОП (тим за инклузивно образовање, а на основу процене потреба за ИОП-ом коју даје наставник, стручни сарадник, или родитељ ученика. -обавештавање писменим путем родитеља, односно старатеља да је поднет

	предлог за утврђивање права на ИОП. -Предлог садржи наводе и образложене разлоге за подношење предлога за утврђивање права на ИОП, као и доказе о претходно организованом индивидуализованом начину рада са дететом, односно учеником.
Врсте ИОП-а	1) по <i>прилагођеном</i> програму ИОП-1 у коме се прецизно планира циљ пружања подршке која се односи на прилагођавање и обогаћивање простора и услова у којима се учи, прилагођавање метода рада, уџбеника и наставних средстава током образовно-васпитног процеса; активности и њихов распоред као и лица која пружају подршку; 2) по <i>измењеном</i> програму ИОП-2 у коме се још прецизно планира и прилагођавање општих исхода образовања и васпитања, прилагођавање посебних стандарда постигнућа ученика у односу на прописане и прилагођавање садржаја за један, више или за све предмете. 3) <i>обогаћен</i> и проширен програм ИОП-3 који се примењује за ученике са изузетним способностима. -Доношењу ИОП-а са измењеним програмом, односно прилагођеним посебним стандардима постигнућа, претходи доношење, примена и вредновање ИОП-а са прилагођеним програмом, као и мишљење интерресорне комисије за
	процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику.
Израда и доношење ИОП-а	-Директор школе, после добијене писмене сагласности родитеља, односно старатеља, формира тим за пружање додатне подршке детету, односно ученику, -Тим чине: наставник разредне наставе, односно одељењски старешина, предметни наставник, стручни сарадник, родитељ, односно старатељ детета, а у складу са потребама детета и педагошки асистент, односно стручњак ван школе, на предлог родитеља, односно старатеља. -За доношење ИОП-а са измењеним програмом, односно прилагођеним посебним стандардима постигнућа, стручни тим за инклузивно образовање прибавља и мишљење интерресорне комисије за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету и ученику. -Тим за пружање додатне подршке детету, односно ученику израђује ИОП. Родитељ, односно старатељ даје сагласност за спровођење ИОП-а. -Тим за инклузивно образовање установе доставља ИОП педагошком

	колегијуму на усвајање.
Примена ИОП-а	-ИОП се остварује у оквиру заједничких активности у одељењу школе. -наставник при планирању свог рада у одељењу, укључује мере и активности предвиђене ИОП-ом. Изузетно, према потребама ученика, а на основу одлуке тима за пружање додатне подршке ученику, ИОП може да се остварује и ван одељења у школи. У току примене ИОП-а у установи активно учествују сви чланови тима за пружање додатне подршке детету, односно ученику. -Ако примена ИОП-а захтева финансијска средства, установа упућује писмени захтев интерресорној комисији за процену потреба за додатном образовном, здравственом и социјалном подршком детету или ученику. -Ученик који стиче образовање у току примене ИОП-а оцењује се према ИОП-у, а у складу са прописом о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Завршни испит, односно матуру полаже у складу са прописом о програму завршног испита, односно матуре, уз неопходна прилагођавања која предлаже и образлаже тим за пружање подршке ученику, а у складу са ИОП-ом.
Наставак спровођења, односно престанак потребе за ИОП-ом	-На основу вредновања, уз сагласност стручног тима за инклузивно образовање, педагошки колегијум доноси одлуку о даљој примени, изменама и допунама ИОП-а или престанку потребе за ИОП-ом, на предлог тима за пружање додатне подршке. -Одлука о наставку спровођења ИОП-а доноси се ако се утврди да планиране активности одговарају потребама ученика, или да се резултати могу очекивати након одређеног периода рада. Време спровођења ИОП-а може се продужити, уз сагласност родитеља, односно старатеља детета, или ученика. -Одлука о престанку потребе за ИОП-ом доноси се ако се утврди да се даљи напредак детета, односно ученика може остваривати применом индивидуализованог начина рада, уз претходно прибављено мишљење детета, сагласно годинама и зрелости. -Одлука се доноси уз сагласност родитеља, односно старатеља детета, или ученика.
Вредновање и измена ИОП-а	-Вредновање ИОП-а врши се ради процене остварености циљева утврђених ИОП-ом.

	-Спољашње вредновање ИОП-а врши просветни саветник, односно саветник – спољни сарадник у току стручно-педагошког надзора. У оквиру вршења стручно-педагошког надзора утврђује се испуњеност услова у поступку доношења ИОП-а, вреднује се садржај и примена ИОП-а. -Вредновање ИОП-а унутар установе врши се кроз самовредновање стручног тима за инклузивно образовање и тима за пружање додатне подршке ученику, према унапред утврђеној динамици у ИОП-у и према указаној потреби, у првој години уписа тромесечно, а у свим наредним годинама на почетку сваког полугодишта, односно радне године. -Резултати вредновања обавезно се достављају тиму за инклузивно образовање и педагошком колегијуму. На основу резултата вредновања ИОП-а тим за пружање додатне подршке детету односно ученику израђује предлог измене и допуне односно прилагођавања ИОП-а потребама ученика. -Измена ИОП-а врши се у складу са напретком и развојем ученика: ако постигне планиране резултате пре очекиваног рока или не постиже очекиване резултате, односно у другим случајевима када настану промене у понашању детета и његовом окружењу. -Подаци о резултатима вредновања ИОП-а саставни су део документације која прати ИОП.
Право на заштиту података	-Подаци прикупљени од стране тима за пружање додатне образовне подршке детету односно ученику, ради израде ИОП-а, морају бити заштићени од злоупотребе и не смеју се користити у друге сврхе без сагласности лица чија је сагласност неопходна за спровођење ИОП-а. -Установа је дужна да обезбеди заштиту података детету, односно ученику у току остваривања права на ИОП.
Евиденција и документација ИОП-а	-Евиденција о остваривању образовања и васпитања по ИОП-у води се у прописаним средствима евиденције о васпитно-образовном раду у школи, у складу са законом. -Документација која прати ИОП саставни је део педагошке документације коју води школа.

11. Програм безбедности и здравља на раду

ЦИЉ:

-осигурати безбедност и заштиту свих у школи кроз заједничке активности школе, родитеља, односно старатеља и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду.

У оквиру Програма безбедности и здравља на раду, орган управљања у школи је у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, донео два општа правна акта која уређују тематику везану за безбедност и здравље на раду запослених и ученика. То су Правилник о безбедности и здрављу на раду и Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа.

Именована је овлашћена, сертификована фирма за вођење послова у вези са одржавањем безбедности и здравља на раду

Правилником о безбедности и здрављу на раду се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду уређује спровеђење безбедности и здравља на раду запослених у школи, у циљу стварања безбедних услова рада, заштите живота, здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају и друга лица која учествују у радном процесу, а нису у радном односу у школи, као и лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова у школи, ако је школа о њиховом присуству обавештена.

Школа је дужна да спроводи мере безбедности и здравља на раду у виду:

1. Превентивног и периодичног прегледа и испитивања опреме за рад
2. Испитивања услова радне околине
3. Доношења акта о процени ризика
4. Оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад
5. Вођења евиденција везаних за повреде на раду
6. Осигурања запослених од повреда на раду

Запослени у школи су дужни да:

- поштују прописе о безбедности и здрављу на раду
- обавесте управу школе о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду
- наменски користе средства и опрему личне заштите
- подвргну се провери да ли су под утицајем алкохола или других опојних средстава по налогу лица за безбедност и здравље на раду
- истакну своје здравствене недостатке приликом ступања на рад
- учествују у пружању прве помоћи приликом повреде на раду, и
- да не пуше где је то забрањено.

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа обезбеђује се ученицима право на заштиту безбедност и то:

А. -у школској згради и школском дворишту,

Б. -на путу између куће и школе,

В. -ван школске зграде и школског дворишта – за време остваривања образовно-васпитног рада или других наставних и ваннаставних активности које организује школа.

Одељењски старешина и предметни наставници су у обавези да у свакодневном контакту са ученицима, а нарочито на часовима одељењског старешине, ученике упознају са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у школи и извођења других активности које организује школа, као и са начином понашања којим би се те опасности могле избећи или отклонити.

Школа сарађује са државним органима, органима општине и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровеђења мера утврђених овим правилником.

Активности:

- 1.Обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме и демонстрација гашења пожара
- 2.Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика, - предавања саобраћајне полиције за ученике
- 3.Уклањање снега и леда на прилазима школи / тротоарима, улазима у школу и школском дворишту и уклањање леденица са крова изнад улаза

12. Начела израде Школског програма

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

13. Праћење реализације и евалуација школског програма

Праћење остваривања школског програма вршиће пре свега Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе.

Праћење остваривања школског програма вршиће се плански, систематски и континуирано, а одвијаће се кроз:

- * састанке Стучног актива за развој школског програма
- * састанке Педагошког колегијума
- седнице Наставничког већа
- састанке стручних већа, тимова и актива у школи
- праћење постигнућа ученика
- размену искустава са другим школама
- примену тестова, упитника и других мерних инструмената за процену
- праћење реализације планова и програма
- сарадњу са родитељима
- сарадњу са локалном заједницом
- сарадњу са стручним службама
- сваки наставник вршиће и самоевалуацију свог рада
- евалуацију реализације Акционог развојног плана и евалуација реализације Школског развојног плана
- самоевалуацију рада школе- кроз процену стандарда квалитета рада школе